БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 145 (13461)
1971 оной июниин 20, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

...ЛЭТЭ ТЭМСЭЛШЭДЫЕ ҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

...эхи табан жэлэй тон харюусалгатай зорилгонуудые хамагай тү...алшад түмэн шиидхэхэ байна. Орон соохи бүхы баялигые имаг...аша олониитэ хүдэлмэришэд, колхознигууд, совет интелли...йгуулдаг ха юм. Тиимэһээ тэдэнэр хамсыгаа шамажа, зэбсэг тү...үүехэ энэ программые бэелүүлжэ орохо ёһотой болоно. Гэхэтэй ...арти хадаа ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри эм...ябуулхаар хараална.

...ниие өөрыень бүхы талаарнь хүмүүжүүлээгүй һаа, коммунизм ...ын агууехэ хэрэг урагшань ябуулхын аргагүй юм,—гэжэ пар...IV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэһэн ЦК-гай тоосоото элид...р хэлэгдэнэ.—Материально-техническэ зохихо ээргын үндэһэ ...йгуулаагүй һаа, коммунизм тогтоохын аргагүй. Тэрэшэлэн соёл ...ын, ниитын оюун мэдэрэлэй, хүнүүдэй дотоодын хүмүүжэлэй ...элтэ туйлаагүй һаа, коммунизм тогтоохын аргагүй байна».

...сизм-ленинизмые, коммунис үзэл сурталые совет хүнүүдэй ухаан ...сэдьхэл зүрхэндэ гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлэн, партиин хэрэгэй тү... зоригто тэмсэлшэд, Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ патриодууд бай...ниие хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай үзэл сур...үмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол шухала зүйлынь болоно.

...эй хамта, ажалда коммунис ёһоор хандахаар ажалшадые хүмүү...партийна организацинуудай бэелүүлдэг үзэл сурталай хүдэлмэри...үри эээлхэ ёһотой. Яахадааб гэхэдэ, мүнөө имагтал материальна ..., экономико гээшэмнай коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлэй ...гэнь болонхой. Тезд коммунизмын материально-техническэ үндэ... байгуулхын түлөө тэмсэл соогуур ажалшадай өөһэдыншье сэдь... шэрээгдэн, коммунизмын түлөө шэн зоригто тэмсэлшэд боло...

...а коммунис ёһоор хандахаар совет арадые хүмүүжүүлдэг элдэб ..., дүй дүршэлые манай парти олон жэлэй туршада оложо аба.... Стахановска хүдэлөөнһөө эхилээд, ажалдаа коммунис ёһоор ...мүнөөнэй хүдэлөөн хүрэтэрхи олон янзын онол арга—манай пар...үүжүүлгын хүдэлмэриин алтан жасада оронхой. Москвагайхидай ...р эхилһэн хүдэлөөн, табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые бол... урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн мүнөө бүхы Союз дотор, тэрэ ...найшье Буряадай республикада, үргэнөөр дэлгэрээд, оронойманай ...ческа, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал, улад зоной материальна ба ...үгжэлтые, ушар ёһо мэдэлгыень улам дээшэлүүлхэ түгэс хүсэн ...айна. Тиимэһээ республикын партийна, профсоюзай, комсомолой ...эй тон шухала зорилгонь — энэ мүрысөөе хаа хаанагүй үргэнөөр ...лэн, бодото үрэ дүн туйлаха хэрэг болоно.

...дүлэтэ совет патриотизмын үзэлөөр, Эхэ орондоо, тэрэнэй алдар...дэ хизааргүй үнэн сэхэ, омогорходог байхаар, коммунизмын дай...буржуазна үзэл сурталда зэбүүрхэдэг байхаар манай улад зон, ... залуушуул хүмүүжүүлэгдэхэ зэргэтэй. Залуу үетэн манай агуу...ай, Ленинэй алдарта партиин һайн һайхан түүхые оюун сэдьхэл...гээжэ, ажалдаа, ажабайдалдаа үльгэр жэшээ болгожо ябаха ёһо...ет патриотизм гээшэ пролетарска интернационализмтай таһарша...а холбоотой юм. Тиимэһээ эб найрамдалай, демократиин ба со...ын түлөө бүхы дэлхэйдэхи тэмсэлшэдтэй һаналаа нэгэдэн талар...үзэлөөр манай зониие хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна, профсоюзай ...ын бусад эмхинүүдэй дайшалхы зорилго болоно.

...да коммунис ёһоор хандадаг дүлэтэ совет патриот—интернациона...аа мүн лэ ажал эрдэм хоёрые адли тэгшээр шудалһан үндэр ...олтой, арюун сэбэр ажабайдалтай хүнүүд байха ёһотойнь мэдээ...эһээ хара амяа хараха, эдилгэ абаха, ажалһаа хулжан забхайр...тай, хүниие хардаха, хулгай хэхэ, архи намнаха гэхэ мэтын ... ёһо гуримда харша ябадалнуудтай эрид шанга тэмсэл ябуулаг...оно.

...ша бэрхэ, дүлэтэ совет патриотизмын үзэлтэй, коммунис ёһо...ын сэбэр ябадалтай ба зан абаритайгаар хүмүүжүүлэгдэдэг кол... ажабайдал ба ажал хүдэлмэридэ али али талаараа ураг...айдагые манайшье республика доторхи олон жэшээ дээрэ ха... болохо. Жэшээнь, Тимлюйн цементын заводой партийна организа...ектив доторoo хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, ниитын томо ...жээ ябуулгануудые (лекци, элидхэл, теоретическэ конференци, ...а ажалай ахамад ветерануудтай уулзалга гэхэ мэтэ) үнгэргэхэ..., тус тус хүдэлмэришэдтэй, хүн бүхэнтэй тусгаар хүдэлмэри ... гол анхаралаа хандуулдаг. Тиигэжэ коллектив, гэшүүн бүхэн...огойнгоо ажаһуугша бүхэндэ шахуу нүлөөлжэ шададаг. Тэрэ...аар тус коллективэй ажал урагшатай һайнаар ябана: барилгын ...нуудай предприятинуудай бүхэсоюзна мүрысөөндэ аяар гурбан ...урша соо энэ завод түрүү һуури эзэлжэ ябадаг, ажалай журам ...коммунис зан абарида таарахагүй ябадал гаргаха ушар үгы болон...үүжүүлгын хүдэлмэри Улаан-Үдын сэмбын фабрикада, авиаци...едто, хэдэ хэдэн совхоз ба колхозуудта, ондоошье коллективүүд...аһа тиимэл һайнаар ябуулагдана.

... сурталай хүдэлмэриин бүхы һалбаринуудые партийна организа...эдүүлэн, залан хүтэлһэн газартал хамаг бүхы ажал, тэрэ тоодо ...үлгыншье хэрэгүүд урагшатай байдаг.

...тийна, профсоюзай, комсомолой ба ниитын бүхы эмхинүүд, гүрэнэй ...үд, соёл сурталай фронтын бүхы хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ...ездын заабаринуудһаа зохихо тобшолол хэжэ, коммунизм байгуу...эжэ, һайн һайхан, арюун бодолтой хүнүүдые — совет оронойн...тэ патриодуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрээ улам шангадхаха ...уялгатай.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой шэрдэгшэдэй бригадые комсомолка Евгения Гуляшинова хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй бригада ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлажа, халаан бүриингөө даабариие 120 процент дүүргэнэ. Мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Гуляшинова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ОЛОН ТУГАЛ АБАХЫН ТҮЛӨӨ

Республикын колхоз, совхозуудта үнеэдые, эмэ хашарагуудые искусственна аргаар үрэжүүлхэ түсэбэй дүүргэлтэ 5 һарын дүнгөөр абажа харахада, арайхан гэжэ 45,9 процент болоно. Тэрэниие аймагуудаар абажа үзэбэл:

Аймагууд	Үрэжүүлэг дэһэниинь (процент)	Нёдондоной энэ үеын хиһээ + олон, — үсөөн
Баргажанай	55	+ 79
Бэшүүрэй	51	+151
Зэдын	35	+ 4
Яруунын	34	+137
Загарайн	49	+150
Захааминай	1,1	+ 22
Кабанскын	59	+450
Прибайкалиин	58	+ 89
Хяагтын	45	+732
Хэжэнгын	24	+111
Мухар-Шэбэрэй	42	—386
Сэлэнгын	49	—218
Түнхэнэй	57	—116
Хурамхаанай	55	+375
Улаан-Үдын	51	—116
Хориин	40	+129
Респ. бүхыдөө:	45,9	+1566

Тиигэжэ республикын 12 аймагай колхоз, совхозууд нёдондой энэ үеынхиһөө олон үхэр искусственна аргаар үрэжүүлээд байна. Илангаяа Хяагтын аймагай ажахынууд энэ жэлдэ үхэрнүүдые искусственна аргаар үрэжүүлгые эмхитэйгээр ябуулна.

Зүгөөр зарим аймагуудта нёдондо энэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдаһан байжа, энэ жэлдэ бага зэргэ урагшаа дабшаашье һаа, өөдэлнэгүй. Жэшээнь, Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Хориин аймагуудай колхоз, совхозууд үхэрнүүдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ түсэбөө миил 24—40 процент дүүргээд байна бшуу.

Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд искусственна үрэжүүлгын пунктнуудай һайн тухеэрэлгэнүүдтэйшье һаа, нёдондоной энэ үеынхиһөө үсөөн үнеэ үрэжүүлээ.

Эдэ бүгэдэһөө харахада, дурсагдагша аймагуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоотехнигүүд үнеэдые, эмэ хашарагуудые саг соонь искусственна аргаар үрэжүүлжэ, саашадаа адууһа малайнгаа үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа хүсэд табяагүй байна гэжэ гэршэлжэ үгэнэ.

Мал ажалай продукци ехээр абаха талаар КПСС-эй XXIV съездын ехэ зорилгонуудые табяад байхада ниимэ дутагдалнуудые тэсэхын аргагүй.

Зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдые искусственна аргаар үрэжүүлдэг пунктнууд үсөөрдэг байна. Иимэ ушар илангаяа Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хориин болон бусад зарим аймагуудта үзэгдэдэг. Тиимэһээ энээндэ анхарал горитой табиха, бухануудые һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ, тэдэндэ талха таряанай зүйл нэмэжэ үгэхэ болоно. Мүн бухануудай үрэ хаа хаанагүй шалгагдаха ушартай.

И. БОЧКАРЕВ,
Республикын мал искусственна аргаар үрэжүүлхэ гүрэнэй племстанциин ахалагша зоотехник.

МОНОСТОЙН АРАЛ ДЭЭРЭ

Репортаж

Эндэ ерэхэдэмнай үдэрэй тэн арай болоодүй байгаа һэн. «Һаалишад амаржа байна ёһотой. Удахагүй үдэрэй һаали эхилхэ. Һаалишадтай, тэрэнэй хүдэлмэришэдтэй танилсажа байгты», — гээд намайе эндэ буулгаһан совхозой директорэй орлогшо Радна Дашиевич Доржиев хонишодой зуһалангаар ябахаяа яараба. Алтайн совхозой һү һаалиин нэгэдэхи фермэ эндэ, тунга ногоотой үргэн нуга — Моностойн арал дээрэ гаража, зунайнгаа байрада түбхинэнхэй. Сүхэ мүрэнэй саада бэедэ оршодог, бэлшээри һайнтай энэ уужам нуга бургааһа, мойһо, уляаһа, хуһан гэхэ зэргын набшаһата модоодоор бүрхөөгдэнхэй. Шугы соогуур бэлшэжэ ябаһан үнеэд харагданашьегүй. Хүхын донгодохо абяан дуулдана. Сэсэгээ гүбиһэн мойһоной. үлирэй эшэнүүд, Сүхын голой эрье дээгүүр ургаһан ая гангын, үнгын сэсэгүүдэй хангал мойһоной гашуубтар үнэртэй холисолдон, арюуханаар анхилха юм.

Нэгэдэхи фермые даагша Николай Раднаевич Рампиловтай уулзажа, һаалишадай ажалаар һонирхобобди.

— Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, гаргаша багатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилхэ, ажалшадай ажаһуудалай хангамжые эрид дээшэлүүлхэ тушаа КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэнэ, — гэжэ Николай Раднаевич хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Эдэ зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ малшад, һаалишад өөһэдынгөө хубитые оруулхын түлөө оролдожо байна. Манай фермын коллектив наймадахи табан жэл соо нилээд амжалтатай ажаллажа гараа. Һү һаалимнай жэлһээ жэлдэ дээшэлжэ байна. Үнгэрэгшэ табан жэл соо жэшээтэ һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө фермымнай эрхим һаалишан Мидыгма Раднаевна Найданова засаг түрын дээдэ шагнал — Ленинэй ордендо хүртэһэн байна. Энэ хадаа манай коллективые зоригжуулна. Хүдэлмэриин шэнэ, үшөө үндэр илалтада уряална. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур мянгаад центнер сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ гэһэн социалис уялгануудые абанхай...

Тус фермын байгша оной үнгэрһэн табан һарын дүнгүүдые абажа үзэхэдэ, һаалишад, малшадынь һара бүриингөө даалгабариие холо дабуулан дүүргэжэ ябаһан байна. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи квартал соо 845 центнер һү һааха даалгабаряа 1028 центнертэ хүргэжэ, түсэбһөө гадуур 18 центнер һү абаа. Тиигэжэ гүрэндэ сагаан эдеэ худалдаха даалгабаряа 147 центнерээр үлүүлһэн байха юм. Мүн апрель, май һаранuудта һү һаалияа улам дээшэлүүлээ. Хоёр һарынь дүн — 118 центнер һүн түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушаагдаһан байна. Июниин 3-най байдалаар, энэ фермын коллектив жэлэй эхинһээ хойшо ниитэ дээрэ 1800 центнер һү абаһан байна. Энэ үеын һаалиин хэмжээгээр тооложо үзэхэдэ, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 15 хоногоор урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 330 центнер һү һааха, гүрэндэ худалдаха даалгабаряа 200 центнерээр үлүүлхэ болонобди гэжэ фермые даагша нүхэр Рампилов найдангяар хөөрэнэ.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай үдэрэй һаам эхилхэ ойртобо. Шандайшаһан дэлэнтэй, ехэнхидээ эреэн зүһэтэй, томо үүлтэрэй садхалан, тарган үнеэд өөрынгөө үнэ сэн мэдэһэн юумэндэл, яаралгүй гэшхэлэлдэн, һаалиингаа талмай дээрэ ербэ. Һаалишад хүнэг һуулганuудаа абажа, һааляа эхилбэ.

—Арбан хоногой урда тээ үдэртөө 1200 литр һү абажа байһанаа, мүнөө 1620 литртэ хүрэбэ. Үдэр ерэхэ бүри бэлшээриин ногоон һайжаржа, һаамнай нэмэгдэжэл байна. Нэгэдэхи квартал соо үнеэн бүриһөө 613 килограмм һү һааһан байбал, хоёрдохи кварталда мянганда хүргэхэ байхабди, — гэжэ фермые даагша баяртайгаар тэмдэглэнэ.

Үдэрэй һаалиин һүүлээр һаалишад, малшадтай хөөрэлдэбэбди. Харууһалга тэжээл хоёрой һайн байбал, үнеэднай бидэниие гомодхоохогүй. Һаахаялал мэдээрээ. Мүнөө дээрээ гомдолгүйбди. Хүхэ ногоомнай түлэг ургажа байна. Моностоймнай бэлшээри уужамшье, һайншье юм. Үшөө нэмэлтэ тэжээл үгэлсэнэбди гэжэ һаалишад мэдүүлнэ. Һаалишадай дундаһаа М. Р. Найданова, Х. Г. Занданова, Н. Д. Очирова гэгшэд хахад жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргээд, хоёрдохи хахад жэлэй түсэбөөр ажалланад.

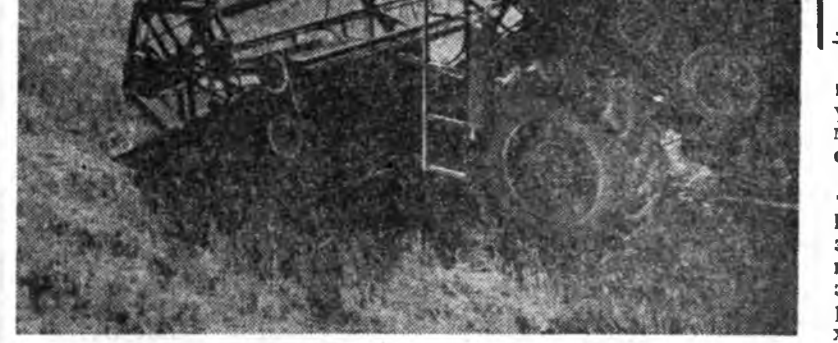
Ехэ һүн—үнеэдэй харууһалга, адуулгаһаа болохо байһаниие эндэхи малшад һайн мэдэнэ. Энэ фермын адуулагшад И. Цыбиков, Д. Данжуров, В. Чагдуров, Д. Олбороев гэгшэд үнеэдээ һүни үдэргүй, бэлшээриин һайниие шэлэн харууһалнад.

Тус фермын тугалшад: Ленинэй орденто Дари Намитовна Цынгунова, КПСС-эй гэшүүн Дулма Бадмажаповна Базарова, Мария Арьяевна Чагдурова — эдэнэр баһал магтаалтай. Байгша оной түрүүшын хахад жэл соо 94 тугал абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, табан һарын туршада 97 түл абаа.

Моностойн фермын малшад хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин XXIV съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хуби нэмэриие оруулхын түлөө шармайн оролдожо байна. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ байһандаа эдэнэр бүрин этигэнэ.

Д. ЦЫБЕНОВ,
манай корр.

Хяагтын аймаг.

Советэй Союзай . хойто районуудта тарилгын хүдэлмэриин үшөө дүүрээдүй байхада, оронеймнай урда зүгтэхи таряашад 1971 оной ургаса хуряажа эхилбэ.

Туркмениин ССР-эй механизатор, таряашад орон соогоо бултанһаа түрүүлэн ургасаяа хуряажа эхилһэн байна. Ашхабадска районой «Совет Туркменистаны» колхозой таряашад энэ жэлдэ 2500 гаран гектар газарай орооһо таряа хуряаха юм. АПН-эй фото.

ССCР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссинуудай хамтын заседани

... барисаан, харилсаа холбоон ...овет Социалис Республика... Союзай ба Арабуудай Нэгэдэ...публикын хоорондохи догово...слэн баталхыень СССР-эй ... Соведэй Союзай Соведэй ба ...льностьнуудай Соведэй гадаа...рэгүүдэй комиссинуудай хам...едани июниин 18-да СССР-...вно Соведэй Президиумдэ ...лан дурадхаһан байна.

...иин Ехэ ордон соо заседани ...оюзай Соведэй гадаадын хэ... комиссиин түрүүлэгшэ, ... ЦК-гай Политбюрогой гэ...ПСС-эй ЦК-гай секретарь, де...Н. А. Суслов, Националь...дай Соведэй гадаадын хэрэ...комиссиин түрүүлэгшын ор...Литвагай КП-гэй ЦК-гай Нэгэ...екретарь, депутат А. Ю. Снеч...идиумдэ һуугаа.

...й Соведэй гадаадын хэрэгүү...иссиин түрүүлэгшын орлог...СС-эй ЦК-гай секретарь, де.... Ф. Катушев заседаниин хү...э хабаадалсаһан байна.

...-эй Верховно Соведэй палата...түрүүлэгшэнэр А. П. Шити...Н. С. Насриддинова, СССР-эй ...о Соведэй Президиумэй Сек...М. П. Георгадзе заседани дээ...каа.

... барисаан, харилсаа холбоон ...ССР-эй ба ОАР-ай хоорондохи ...ые эсэслэн баталха тухай ...й Верховно Соведэй Президиу...эмжэдэ СССР-эй Министрнүү...ведэй табиһан дурадхалые ко...удай гэшүүд М. А. Сусло...үүлэлгэ доро хаража үзөө. ... правительствын зүгһөө СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко заседани дээрэ мэдээсэл хээ.

Удаань, зүбшэн хэлсэлгын болоходо, депутадууд — Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов, Украинын КП-гэй Хмельницкэ обкомой нэгэдэхи секретарь Н. Д. Бубновский, Узбегэй ССР-эй Ахунбабаевай нэрэмжэтэ колхозой хлопок үргуулагшадай бригадын бригадир Мамадали Ахмадалиев, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй лётчик-космонавт В. В. Николаева-Терешкова, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай секретарь С. Н. Имашев үгэ хэлэһэн байна.

Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай СССР ОАР хоёрой хоорондохи договорые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эсэслэн баталха шухала байһан тушаа үгэ хэлэһэн комиссиин бүхы гэшүүд һанамжаяа мэдүүлээ гээд зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдые гаргахадаа, А. М. Суслов тэмдэглэһэн байна.

Совет-египет договорые гадаадын хэрэгүүдэй талаар комиссинуудай нэгэн һаналтайгаар дэмжэлгэ совет арадай дура хүсэлдэ, египет арадтай али бүхы талаар харилсаа холбоо, хани барисаа хүгжөөн бэхижүүлхые, дэлхэй дээрэхи шахардуу шанга байдалай бүхы гуламтануудые усадхалгада, уласхоорондын оршон байдал һайжаруулгада туһалхые совет арадай үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэлгэдэ таарал даха байна.

Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай СССР-эй ба ОАР-ай хоорондохи договор июниин 13-да Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Арадай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ, тэрэниие эсэслэн баталхын түлөө суглаан нэгэн һаналтайгаар шиидхээ гэжэ мэдээжэ гээд М. А. Суслов хэлэһэн байна. Договорые һайшааха, тэрэниие эсэслэн баталхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ һанамжалан мэдүүлхэ гэһэн дурадхал М. А. Суслов оруулаа. Энэ дурадхалынь нэгэн дуугаар баталан абтаһан байна.

* * *

Далай ба океануудай оёорто, оёорнуудайнь хүрьһэн доро ядерна зэбсэг, хүн зониие олоор хюдаха бусад буу зэбсэгүүдые хадагалан байлгалгые хорихо тухай Москвада, Вашингтондо, Лондондо 1971 оной февралиин 11-дэ Совет Социалис Республикануудай правительствын гар табиһан договорые эсэслэн баталха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үзэмжэдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй оруулһан зууршалга комиссинуудай заседани дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй талаар комиссинууд далай ба океануудай оёорто, оёоройнь хүрьһэн доро ядерна зэбсэг болон хүн зониие олоор хюдаха бусад зэбсэгүүдые хадагалан байлгалгые хорихо тухай договорые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр һайшаагаа, энэ договор уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, ядерна дайнай һүжэрхэ аюулые бага болгохо зорилгонуудта хүсэдөөр таарал дана гэжэ онсолон тэмдэглээ. Тус договор эсэслэн баталхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ комиссинууд һанамжалан дурадхаа.

(ТАСС).

АЖАЛАЙНГАА АМЖАЛТАНУУДЫЕ АРЬБАДХАХА

Новосибирскэ областьдо Ленинэй хоёрдохи орден барюулагдаба

НОВОСИБИРСК. (ТАСС-ай корр.). Промышленна продукци гаргалгада, табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ, эрдэм ухаан болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө хүртэһэн Эхэ ороной хоёрдохи дээдэ хайра — Ленинэй орден Новосибирскэ областьдо июниин 18-да барюулагдаа.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэм ухаанай ба соёлой хүдэлмэрилэгшэд, партийна, советскэ, ажахын эдэбхитэд гүрэнэй оперо ба баледэй академическэ театр соо сугларaa. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуровые баярай заседанида хабаадагшад халуунаар угтаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хүндэтэ президиумдэ нэрьемэ альга ташалган доро һунгагдаһан байна.

Удаань К. Т. Мазуровта үгэ үгтөө. Дэлхэйн түүхэдэ элитэ ехэ ушар болоһон КПСС-эй һаяхан үнгэрһэн XXIV съездые бүхы совет хүнүүд һонирхоһон зангаараа. Партиин хараалһан зорилгонуудые совет хүнүүд хүсэдөөр һайшаана.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ новосибирскынхидэй туйлаһан амжалтануудые тэмдэглээ, тэдэнэр шэнэ табан жэлдэ ажалайнгаа заншалнуудые арьбадхажа, алдар сууда гараха, партиин XXIV съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа зорюулха гэжэ найдажа байһанаа үгэ хэлэгшэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Новосибирскэ областиие Ленинэй орденоор шагнаһан тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые К. Т. Мазуров уншаад, тэрэниие туг дээрэнь бүхэлэн зүүлгээ. Правительственна дээдэ хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, областиин хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенциие, партийна ба совет органуудай хүдэлмэрилэгшэдые, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые К. Т. Мазуров халуунаар амаршалаа. Социалис Эхэ оронойнгоо аша туһада, коммунизмын илалтын аша туһада зорюулһан ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Түгэсхэлдэнь КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. С. Горячев үгэ хэлээ.

Юһэдэхи табан жэлэй нэгэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар областиин ажалшадай абаһан социалис уялгануудые заседанида хабаадагшад һайшаагаа.

ҮНДЭР ДЭЭДЭ СЭГНЭЛТЫН ГЭРШЭ

Свердловско областьдо Ленинэй хоёрдохи орден барюулагдаба

СВЕРДЛОВСК. (ТАСС-ай корр. В. Стариков). Арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй даалгабаринуудые, илангаяа хүндэ промышленностиин талаар даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ ажалшадайнь ехэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө үгтэһэн Ленинэй орден Свердловско областьдо июниин 18-да барюулагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Д. Ф. Устиновые суглаанда хабаадагшад хани халуунаар угтаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хүндэлэлэй президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгагдаһан байна.

Д. Ф. Устинов үгэ хэлээ. Наймадахи табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ ажалшадай ехэ габьяатай байһаниие областьдо барюулагдаһан Ленинэй хоёрдохи орден гэршэлжэ үгэнэ. Дээдэ хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Свердловско областиин хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженер, технигүүд ба бүхы ажалшадые партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын зүгһөө халуунаар амаршалнаб, хүдэлмэридөө гайхамшаг амжалтануудые туйлахыень, элүүр мэндэ, золтой жаргалтай ажаһуухыень хүсэнэб гээд тэрэ хэлээ.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй экономическа гол дүнгүүд тухай һануулхадаа, тэрэниие бэелүүлгэдэ Свердловско областиин городууд болон тосхонуудай ажалшадай ехэ туһа нэмэри оруулһые Д. Ф. Устинов тэмдэглээ.

Свердловско областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Д. Ф. Устинов уншаад, нэрьемэ альга ташалган доро ордениие областиин тугта бүхэлэн зүүлгээ.

Түгэсхэлдэнь партиин Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь Я. П. Рябов үгэ хэлээ. Областиин ажалай амжалтануудые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ гүнзэгы баясхалан хүргөө, партиин шэнэ түсэбүүдые дүүргэхын тулада Дунда-Ураалай ажалшад бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулха гэжэ найдуулаа.

«САЛЮТ» ГЭЖЭ ЗАЛАН ЖОЛООДОГДОДОГ НАУЧНА СТАНЦИИН НИИДЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ЖОЛООДОХО ЦЕНТР. (ТАСС). Дэлхэйе тойрон дабшадаг «Салют» гэжэ залан жолоодогдодог станци июниин 18-да Москвагай сагаар 14 час 30 минутада Газарые 182 дахин тойроо.

Станци дээрэ тодхогдоһон «Орион» гэжэ астрофизическэ обсерватори хэрэглэгдэжэ, туршалгануудые хэлгээр хүдэлмэриин үдэр эхилээ. Эдэ туршалгануудай үедэ обсерваториин бүхы аппаратурын хүдэлмэри таарал дуулагдаха, нэмэл замбуулин соогуур удаан саг соо ниидэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэнэй ямараар хүдэлдэг байһаниинь шалгагдаха юм.

Дэлхэйе тойрон дабшадаг «Салют» станциин экипажай гэшүүдэй бэе һайнууд. Космонавтнууд нүхэд Добровольский, Волков, Пацаев ниидэлгын программа дүүргэлгые үргэлжэлүүлһээр.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриие — олониитэдэ

КОММУНИС ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ҮҮРГЭ

Арадуудай агууехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй байгуулһан коммунис парти манай ороной түүхэдэ онсо ехэ үүргэ бэелүүлһэниинь бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ. Коммунис партиин ударидалга доро Россин хүдэлмэришэн анги үгытэй таряашадтай нягта холбоо байгуулжа, социалис революци хээд, орон доторхи гүрэн түрын засагые гартаа абаа һэн.

Түүхэдэ анха түрүүшынхеэ оронойнгоо бодото эзэн болоһон хүдэлмэришэн анги агууехэ эрмэлзэл, хүсэлэл ба шэн габьяата ажалай ашаар манай орондо социализм байгуулаа юм. Энэ түүхэтэ илалта хадаа имагтал марксизм-ленинизмын үзэл сурталые баримталһан революционно, хүдэлмэришэдэй партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэһэн байна.

Манай орондо хүгжэлтэтэ социалис общество байгуулагдаад, мүнөө коммунизм байгуулха зорилго бэелүүлэгдэжэ байна. Энэ түүхэтэ үедэ обществын ажабайдалда коммунис партиин үүргэ улам ехэ болоно, гэжэ партиин Программа соо хэлэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, коммунис байгуулалтын үедэ урда урдынхидаа орходоо үргэн ехэ хэмжээтэй, бүри ехэ орёо зорилгонууд обществын үмэнэ табигдана, тиимэһээ обществые политическэ болон эмхидхэлэй талаар хүтэлбэрилгэ бүри үндэр дээдэ шатада табигдаха ёһотой. Энэ үедэ ажалша арад ниитын эдэбхи үүсхэлынь нилээд дээшэлнэ, гүрэн түрын хэрэг болон ажаүйлэдбэридэ шэнэ хэдэн миллион хүнүүд хабаадуулагдана. Мүн тэрэшэлэн социалис демократи улам саашадаа хүгжэжэ, ниитын эмхи зургаануудай үүргэнь дээшэлнэ, нютагуудай эмхинүүдэй эрхэ уялгань дээшэлнэ. Энэ үедэ обществын ажабайдалда научна коммунизмын теори бүри ехэ удха шанартай болоно. Тэрэниие саашадань хүгжөөхэ, үргэн ниитын дунда нэбтэрүүлхэ, арад зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэг онсо шухала болоно. Эдэ бүгэдэ зүйлнүүд коммунизм байгуулгын үедэ Коммунис партиин үүргые бүри ехээр дээшэлүүлнэ.

Мэнэ һаяхан үнгэрһэн манай партиин ээлжээтэ, хорин дүрбэдэхи съезд партиин түүхэдэ онсо ехэ үүргэ эзэлнэ, манай орондо коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэлэй шэнэ шата нээжэ үгэнэ. Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет арадай һүүлшын жэлнүүдтэ түйлаһан түйлалтанууд, дэлхэйн социалис системын амжалтанууд, дэлхэй дээрэхи бүхы хубисхалта хүсэнүүдэй тэмсэлэй дүнгүүд съезд дээрэ гүнзэгыгөөр согсологдоо.

Партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл тушаа съездын резолюци соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «КПСС-эй Программа, мүн XXIII съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө хэлбэришэгүйгөөр, зоримгойгоор тэмсэһэнэй ашаар коммунис байгуулалтада томо томо амжалтанууд түйлагдаа гэжэ XXIV съезд ханамжатайгаар тэмдэглэнэ. Арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэ, мүн ороной бэеэ хамгаалгые бэхижүүлгэ хадаа город болон хүдөө нютагуудай ажалшадай энхэ тэниглэн байдалые нилээд һайжаруулгатай тааралдаһаниинь тоосоото үеын шухала түйлалта болоно. Ниитын социалис харилсаанууд, совет демократи амжалтатайгаар хүгжэһэн байна. Хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенциин морально-политическэ нэгэдэл, СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаан улам бүри бэхижээ».

Эдэ бүхы агууехэ түйлалтанууд Коммунис партиин хүтэлбэри доро түйлагдаһаниинь элитэ. Энэ үе соо совет обществын ажабайдалда коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргэнь улам бүри ургаһан байна. Совет арад түрэл партиин дотоодын болон гадаадын политикые халуунаар, нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ. Энээниие партиин XXIV съезд, тэрээнэй урдашье, хойношье болоһон коммунистнуудай, бүхы ажалшадай олон тоото суглаанууд, тэдэнэй бэшэгүүд, үгэ хэлэлгэнүүд болон бүхы үйлэ хэрэгүүд үргэнөөр гэршэлжэ үгөө.

Манай партиин XXIV съезд оронойнгоо ерээдүй һаяын жэлнүүдтэ улам саашадаа амжалтатайгаар, коммунизм байгуулгын замаар хүгжэхэ бодото зорилгонуудые хараалаа. Эхилжэ байгаа юһэдэхи табан жэлэй үедэ манай арадай шиидхэхэ гол зорилгые съезд иигэжэ хараалаа: социалис үйлэдбэриин хурдан түргэн хүгжэлтын, тэрэнэй иимэ үрые дээшэлүүлгын, научно-техническэ дэбжэлтын ба ажалай бүтээсын хурдан түргэн ургалтын үндэһэ һуури дээрэ арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе горитойхоноор дээшэлүүлгые хангаха ябадал мүн болоно.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлһэнэй ашаар Совет орон угаа ехэ хүсэтэй, баян орон болохо юм. Арадай ажахын бүхы һалбаринууд хурдан түргэнөөр хүгжэхэ, хүн зоной материальна болон культурна ажаһуудал нилээд һайжарха юм. Эрдэм ухаан, ажал, культура бүри үндэр дээдэ шатада гараха юм.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ түйлай ехэ уласхоорондын удха шанартай гэжэ съезд зүб заагаа. Юуб гэхэдэ, энээнэй ашаар бүхы социалис оронуудай экономическа хүсэ шадал һайлаа ехэ болохо, капитализмтай хэдэг экономическа мүрысөөндэ социализмын дэлхэйн байгуулалтын хүсэн нилээд бэхижүүлэгдэхэ байна.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд манай арадай үмэнэ түүхэтэ ехэ зорилгонуудые табиһадаа, тэрэнние бэелүүлхэдэ манай партиин онсо ехэ үүргэ эзэлхэ байһаниие сэхэ заажа үгөө. Съездын резолюци соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Политическэ хараа шугамые, ээлжээтэ табан жэлэй үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриин тодорхой программые амжалтатайгаар дүүргэлүүлхэ хадаа партиин ба арадай бүхы хүсые элсүүлхэ эрилтэ табихаа гээд съезд онсолон тэмдэглэнэ. Партиин хүтэлбэрилхэ үүргые саашадаашье, бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, бүхы коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй нэгэн адли хараа бодолтой, ажал ябуулгатай байлгые улам саашадань бэхижүүлхэ ябадал түйлаха шухала».

XXIV съездын шиидхэбэринүүд манай партиин саашадаа хүгжэхэ замыень тодоор заажа үгөө.

һүүлэй жэлнүүдэйхидэл адляар саашадаашье партиин зэргэнүүдые ургуулха зуураа, тэрэнэй бүридэлые шанарайнь талаар улам һайжаруулха, парти доторхи хүдэлмэришэн ангиин түрүү һуури эзэлхэ байха ябадалые хангаха шухала гэжэ съезд заагаа. Өөрынгөө зэргэнүүдэй шэнэ хэмжээгээр улам һайжаруулха, коммунистнуудые хүмүүжүүлгэ хадаа партиин шухалын шухала зорилго мүн гэжэ съезд тэмдэглээ.

Коммунис партиин өөрынгөө түүхэтэ үүргые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула парти доторой демократиие улам саашань хүгжөөхэ, партиин ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудые сахиха, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ байха зэргэтэй. XXIV съездэй шиидхэбэринүүд органуудые амжалтатайгаар бусад һалбаринуудай хүтэлбэрилхэ ёһотой. Иимэ зорилгоор съезд хэдэ хэдэн тодорхой шиидхэбэри гаргадаа.

Мүн тэрэшэлэн съездын табиһан түйлай ехэ даабаринуудые амжалтатай бэелүүлхын тула партийна, гүрэнэй, ажахын болон бусад һалбаринуудай хүтэлбэрилгэ хүдэлмэрилэгшэдые шалэн олохо, хубаарилха, хүмүүжүүлхэ хэрэг онсо удха шанартай гэжэ съезд тэмдэглээ.

Мүнөө үедэ партиин идейно-по[...]

Б. БАТУ[...]
түүхын эрдэмэй канди[...]

Научна зүблөө үгтуулан

Шухала асуудал зүбшэгдэхэнь

Территориальна түсэб зохёолгын болон нютаг нютагай экономико хүгжөөлгын шухала асуудал зүбшэн хэлсэхэ научна симпозиум июниин 23-һаа 27 болотор Улаан-Үдэдэмнай үнгэргэгдэхэнь. КПСС-эй Буряадай обком, республикымнай Министрнүүдэй Совет, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин экономико ба промышленна үйлэдбэри эмхидхэхэ институт болон СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал тэрэниие зарлаһан байна.

Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, АН-ай Сибириин отделениин экономикэ, промышленна үйлэдбэри эмхидхэхэ институдай директор А. Г. Аганбегян түрүүтэй эмхидхэлэй комитет байгуулагдаа. Комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор — экономикын эрдэмэй кандидат, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь К. М. Продайвода, экономикын эрдэмэй доктор, Буряадай филиалай экономикын таһагые даагша В. П. Ефимов, экономикын эрдэмэй доктор, экономико болон промышленна үйлэдбэри эмхидхэхэ институдай таһагые даагша Б. А. Кротов гэгшэд болоно.

Географиин эрдэмэй кандидат, Буряадай филиалай секторые даагша Б. Р. Буянтуев эмхидхэлэй комитедэй эрдэмтэ секретарлар баталагдаа. Манай республикаһаа эмхидхэлэй комитедтэ партиин обкомой секретарь А. А. Бадиев, партиин обкомой таһагые даагша Л. Я. Похосоев, филиалай президиумэй түрүүлэгшэ В. Р. Филиппов, Госпланай түрүүлэгшэ И. А. Хазагаев оролсоно.

Манай корреспондент эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. П. Ефимовтэй уулзажа, хэдэн асуудалда харюусахыень гуйһан байна. Энэ хөөрэлдөөн доро толилогдобо.

Асуудал: Ямар зорилготойгоор научна симпозиум үнгэргэгдэхэнь бэ?

Харюу: Территориальна түсэб зохёолгын, нютаг нютагай экономико хүгжөөлгын шухала зорилгонуудые шиидхэхэ зүб онол арга, хараа зам тодорхойлхо хэрэгтэй болоо. Партиин XXIII съезд түсэблэлтын болон материальна урмашуулгын шэнэ реформо хаа хаанагүй бэелүүлхэ эрилтэ табяа һэн. Арадай ажахые һалбари һалбаряарнь эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гурим һэргээгдээ. Тиигэжэ һалбари бүхэнэй, һалбаринуудай хоорондын түсэблэлгые нарижуулан һайжаруулха, тааралдуулан холбохо арга олгогдоо. Энэ эрилтэ дүүргэхэ талаар үнгэрһэн табан жэлэй үедэ горитой алхам хэгдээ гэжэ тэмдэглэхээр. Экономическа тус тус районуудые комплекснoор хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёохо шухала болоо. Тиимэһээ һалар үнгэргэгдэхэ симпозиум мүнөө үеын эрилтэ хараада абажа, нютаг нютагай холын хараата түсэб зохёолгын ехэ удха шанартай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, тиигэжэ хэрэгтэй дурадхал, зүбшэл заабари баталан абаха зорилготой юм.

Сибириин, Алас-Дурна зүгэй районуудай экономико, үйлэдбэрилгын хүсэнүүд шэнэ табан жэлэй үедэ ехээр хүгжөөгдэхэ. Партиин XXIV съезд энэ асуудалда ехэ анхарал хандуулба. Район бүхэнэй экономико хүгжөөхэ холын хараата, олон жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ түсэб зохёохо гэжэ партиин ЦК һүүлэй тогтоолнууд соогоо эрилтэ табина. Красноярска хизаарай экономикые комплекснoор хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол һаяхан абтаа. Арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ нютагай Советүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай заагдаа. Тиимэһээ эрдэмтэд, научно-шэнжэлгын болон экономикын институдуудай хүдэлмэрилэгшэд холын хараата түсэб зохёоходонь ажахын органуудта туһа хүргэхэ, олон асуудалнуудта харюу үгэхэ ёһотой юм.

Асуудал: 1971—1975 онуудай туршада республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ симпозиум ямар удха шанартай байхаб?

Харюу: Буряадай республикын экономико хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Мүнөө республика жэл соо нэгэ миллиард үлүүтэй түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилдэг болоо. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй экономическа районуудай дунда манай республикын ээлдэг һуури яһала ехэ. Машина, прибор бүтээлгын, ой модоной һалбари хүгжэнхэй.

Мүн республикамнай ашагта малтамалнуудаар баян. Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашагта малтамалнууд 8-дахи табан жэлэй хугасаада бэдэрэн олдоһон, шэнжэлэгдэһэн байна. Полиметаллическа рудагаар элбэг байһаниинь элирүүлэгдээ. Зорилго юуб гэхэдэ, ашагта эдэ малтамалнуудые һайнаар хэрэглэхэ, арад зоной аша туһада зорюулха хэрэгтэй болоно. Шэнэ табан жэлэй туршада арадай ажахые хүгжөөхын тула капитальна ехэ һомололго хэгдэхээр хараалагдаа.

Республикын экономико хүгжөөхын тула байгаалиин баялигуудые, капитальна һомололго зүбөөр ашаглан хэрэглэхэ асуудалнууд симпозиум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэнь. Партиин XXIV съезд ороной экономикые комплекснoор хүгжөөхэ холын хараата түсэб табилгые һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулба. Тиимэһээ энэ симпозиум Сибириин, Алас-Дурна зүгэй районуудай экономикые комплекснoор хүгжөөхэ талаар хэгдэһэн түрүүшын алхамуудые элирүүлхэ, согсолхо юм. Мүн экономикын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эрдэмтэдэй, партийна, совет, ажахын органуудай хүсэ шадал эмхидхэн элсүүлхэ арга боломжонууд элирүүлэгдэхэ.

Буряадай республикын экономикые улам саашадань хүгжөөхэ ехэ арга боломжо, материальна үндэһэ һууриин ашагта малтамалнууд бии. Энэ табан жэлэй хугасаада, ерэхэ табан жэлэй үедэ арадай ажахые комплекснoор хүгжөөхэ холын хараата түсэб табиха олон асуудал симпозиум шиидхэхэ зорилготой. Тиимэһээ эрдэмтэдэй, партийна, совет, ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй һанал бодолоо хамтадаа зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаһан шиидхэбэри, дурадхалнууд республикын экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Иимэл зорилгоор симпозиум үнгэргэгдэхэ юм.

Асуудал: Симпозиумдо хэд хабаадалсахаб, ямар гол элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм?

Харюу: Элитэ эрдэмтэд, академигүүд, эрдэмэй докторнууд, партийна, совет, ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, түсэблэлгын болон проектнэ организацинуудай, институдуудай экономическа кафедрануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха. Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй 17 область, хизаарнуудай, автономито республикануудай түлөөлэгшэд эндэ ерэхэ. СССР-эй, РСФСР-эй Госплануудай, союзна бүхы республикануудай Госплануудай харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд симпозиумдо хабаадалсаха байна. Ураалай, Белоруссиин, Москвагай, Ленинградай, Узбекистанай, Казахстанай эрдэмтэд уригдаа. Мүн республикымнай партийна, совет органуудай, Буряадай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэд симпозиумдо эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой болоно.

Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй нютагай (региональна) экономико хүгжөөхэ, территориальна түсэблэлгые нарижуулан һайжаруулха гол асуудалнууд, экономическа ехэ район болохо область, хизаарай, автономито республикын арадай ажахые комплекснoор түсэблэхэ тухай, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй районуудта агропромышленна комплекснуудые байгуулха, ажалай хүсэ түсэблэхэ социально-экономическа асуудалнууд, Байгал шадарай экономико хүгжөөхэ шухала асуудалнууд болон бусад элидхэлнүүд эндэ зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдана.

Тиихэдээ эдэ районуудай ажахын үйлэдбэриин экономическа ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаха.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёһоор нютагай арадай ажахые хүтэлбэрилхэ, түсэблэхэ экономическа гол шухала асуудалнууд тухай элидхэл Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент А. Г. Аганбегян хэхэ. Республикын Госпланай түрүүлэгшэ И. А. Хазагаевай — Буряадай АССР-эй территориальна түсэблэлгын комплексно зорилгонууд гэһэн элидхэл, экономическа эрдэмэй кандидат, филиалай научна хүдэлмэрилэгшэ Г. Ш. Раднаевай — Буряадай АССР-эй арадай ажахын бүридэл болон тэрэнэй индустриальна хүгжэлтын ашаг үрэ гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Красноярска хизаарай, Яхадай республикын, Эрхүүгэй, Свердловско, Магаданай областьнуудай эрдэмтэд, СССР-эй Госпланай хүдэлмэрилэгшэд элидхэлнүүдые хэхэ юм.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд, элидхэлнүүдээр тусхай зүбшэл заабари, дурадхалнууд баталан абтаха байна.

ШЭНЭ СОВХОЗ

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхозой газар дайда дээрэ нуур, гол горхонууд олон юм. Тиимэһээ тэндэхи уһанай шубуу, илангаяа галуу үсхэбэрилхэдэ таатай зохид эрхэ байдалтай болоно.

Хэдэн жэлэй саада тээ тус ажахыда галуу үсхэбэрилжэ эхилһэн байгаа. Тиимэһээ тэндэхи колхознигууд хүдөө ажахын энэ һалбари эрхилэлгын яһала дүй дүршэлтэй болонхой.

Эдэ бүгэдэ хараада абтажа, тус колхозой һуури дээрэ галуу үсхэбэрилхэ тусхай шэглэлтэй совхоз һаяхан эмхидхэгдэбэ. Шэнэ совхоздо «Забайкалец» гэжэ нэрэ олгогдоо.

Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ совхозой ажалшад 500000 галуутай болохо зорилго урдаа табинхай.

Манай корр.

Никита Ефимович Калашников Улаан-Үдын аймагай «Восход» колхоздо арбаад жэл соо хонишоноор хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа түл абаха, нооһо хайшалха түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэжэ, ажахы соогоо алдаршанхай.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Е. Калашников.
З. ВЕСНИНАГАИ фото.

ЖЭЛ СОО — 7000 ЦЕНТНЕР

Кабанскын аймагай Инкино һууринай захадахи унжыһан модон байрые мяханай фабрика гэжэ нэрлэбэл, нэгэшье алдуу болохогүй. Энэ хадаа Оймороой совхозой гахайн фермэнүүдэй нэгэн гээшэ.

Тус фермэдэ өөрынгөө ажал һайн мэдэхэ, дүршэлтэй болоһон хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Гахайн мяха үйлэдбэрилхэ талаар эдэ хүнүүд жэлһээ жэлдэ һайн амжалта түйлана, түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эндэхи малшад һайн эхи абаад байна. Таба һарын түсэбөөр хараалагдаһан 1700 центнерэй орондо 2407 центнер мяха тэдэнэр гүрэндэ худалдаба.

Инкинэдэ гахай үсхэбэрилгэ ба шахан таргалуулга зоотехниин дүримэй ёһоор ябуулагдана. Гахайн фермын нэгэ байра соо орободи. Наһа наһаарнь илгажа, бүлэг болгоһон гахайнууд клеткэ соо байна. Бүлэг бүхэнэй хойноһоо тусгаар харууһан табигданхай. Гахайшад клеткэнүүд соогоо ариг сэбэр байлгахые ходо оролдоно. Хамаг шэбхэнь жоолоб руу этэрэгдээд, һүүлээрнь сэбэр уһаар зайлагдадаг юм.

Кормокухня соо бэлдэгдэһэн эдеэн тэндэһээ гараһан түмэр хоолойнуудаар гахайн клеткэ руу дамжуулагдана. Эдеэн соогоо гахайн хүлөөрөө орохоор бэшээр түхеэрэгдэһэн ехэнүүд тэбшэ клеткэ бүхэн соонь табигданхай. Гахайнууд тогтоогдоһон гуримай ёһоор эдеэлүүлэгдэнэ.

Гахайнуудаа эдеэлүүлээд, байрыень арилгаад, гэртээ ошохоёо байһан Александра Степановна Лобановатай хөөрэлдэбэбди. Тэрэ зургаан жэлэй туршада эндэ хүдэлмэрилнэ. Ажалдаа үндэр амжалта түйладагайнгаа түлөө нүхэр А. С. Лобанова Ленинэй ойн баярай медаль болон Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан. Нютагаархиниинь тэрээндэ этигэдэг, найдадаг дээрэһээ сельскэ Советдэ депутадаар һая һунгаба бшуу.

— Фермымнай ажал оньһожоруулагдажа, манай хүдэлмэри нилээд хүнгэн болоо. Совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд манда анхаралаа яһала хандуулдаг юм. Тиимэһээ бидэ урматайгаар хүдэлнэ гээшэбди,—гэжэ А. С. Лобанова хөөрэнэ. Тииһээр байтарнай гахайшад Е. Ф. Челпанова, П. Г. Дмитриева гэгшэд ерэжэ, хөөрэлдөөмнай хабатай үргэлжэлбэ. Тэдэнэрэй хүн бүхэниинь өөрынгөө ажал, уялга тухай манда һонирхолтойгоор хөөрэбэ. Поршоонхонууд дүрбэ һаратай байхаһаа шахан таргалуулгада абтана. Тэрэ үедэ поршоонхын шэгнүүр 17—25 килограмм болоһон байдаг. Гахай найма һаратай болоторoo шахагдана. Тиихэдээ толгой бүхэн 1—1,2 центнер татана. Шахагдаһан амитадай ехэнхинь тарган, дундуурһаа дээшэ тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагдадаг байна.

Инкинэй гахайн фермын хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтань юунһээ дулдыданаб гэбэл, нэгэдэхеэр, тэдэнэр хаража байһан малаа һайн шанартай янза бүриин эдеэгээр хаһа саг соонь зохидоор хооллуулна. Хоёрдохёор, поршоонхонуудай түргэн ехэ болохын тула, тэрэнэй бэедэ тон шухала бодосуудые элбэгээр үгэнэ.

Мал ажалай продукци бури ехээр үйлэдбэрилхэ тушаа КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри соо горитой анхарал хандуулагдааһэн. Тэрээндэ харюу болгон, Инкинэй гахайшад байгша ондо 5600 центнерэй орондо 7000 центнер мяха гүрэндөө тушаахаар хүсэнхэй. Зориһондоо хүрэхын тула тэдэнэр габшагайгаар ажаллажа байна.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Фермын унинэй хүдэлмэрилэгшэ П. Г. Дмитриева, 2. Инкинэй фермые даагша Т. И. Бархатова.

Авторай фото.

ЧЕМПИОН

Хада хабсагай һэтэ сохижо, хабшал нарин газараар тэгүүлһэн Зэдэ голой олон тоото нуга, тохойнуудай нэгэ—Уляастай тохой. Энда Захааминай аймагай «Дружба» колхозой нэгэдэхи отделениин куузикугай поли. Рассадануудаа ургуулдаг парнигуудыньшье эндээ. Тохойн баруунхойгуур дүхэриглэжэ халхалһан добуунай наруули эрмэгтэ түхеэрэгдэһэн парнигууд наранай гэрэлдэ яларна. Парнигуудай хажуугаар хүнүүд олон.

Парнигуудые нээжэ, полидо һуулгагдахаяа байһан рассадануудые үзэжэ байһан хүнүүдэй хажууда ерэхэдэ, 60-аад наһанай үбгэн энэшье, тэрэшье хүнүүдтэ захиралта, зүбшөөл үгэжэ, сүлөө тухагүй ябана. Эндэһээшье, тэндэһээншье: «Дамдин Дабаевич, энээнээ яахамнайб?», «Энэ парнигые нээлтэтэй орхихо гү, уһалха гү?», «Дамдин Дабаевич, дахин али парнигһаа захалхабибди?» гэлдээд залуушууд асуужал, хандажал байха юм. Толгой эрьешэхээр хөөрсэгэнөөн, хүймөөн болоjо байгаашье һаань, үбгэн бүхы асуудалнуудые шиидхэжэ, ажалаа ябуулжал байна.

Энэ үбгэжөөлнай тэжээлэй шэмэтэ ургамал болохо куузикугай оншо яһала олоһон холо ойгуур суурхадаг болоһон Дамдин Бальжитов гээшэ. Урзанда 5 гектар дээрэ рассадаар тарилга хээд, га бүриин дунда зэргээр 850 центнер ургаса хуряаһан байгаа. Нёдондо 15 гектар дээрэ, тэрэ тоодо 10 гектарыень рассадаар, 5 гектарыень үрэһөөрнь (сеялкээр) тариһан. Тиигээд эрхим ургаса — гектар бүриин 700 гаран центнер хуряажа, баһал Захааминайнгаа аймагай чемпион болоо. Зарим томо эдеэнүүдыень хүдөө ажахын республиканска выставкэдэшье үзэсхэлэнгэй экспонат болгожо табихада хамаагүй, уһанай хүнэгэй тухайтай томо, 10-аад килограмм шэгнүүртэй байдаг.

Далайн нюрууһаа 1000 гаран метр үндэр дээрэ, зарим жэлдэ орооһото ургамалнуудай хүлдэшэдэг, шэмэрүүн хүйтэн уларилтай энэ нютагта иимэ ургаса ургуулха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ, бусад нютагайхидай һонирхохо, гайхахаар жэшээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Куузикугай тарилгажа захалхаһаа хойшо үнгэрһэн хоёр жэл соо аймагай бэшэ нютагуудта, талха таряа ехээр ургуулдаг, эндэхиһээ доорo, талын колхозуудташье — «Красный Октябрь», «Победа», «Коммунизмын зам», Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудташье иимэ ургаса ургуулагданагүй.

Мүнөө жэл «Дружба» колхоз 40 гектарта, тэрэ тоодо Шара-Азаргын отделенидэ 20 гектарта куузику таряа. Энэ газарай 12 гектарынь үрэһөөр таригдаа. Бэшэндэнь рассадаар һуулгагдажа байна.

— Урда урданайхиһаа дутуугүйл ургаса ургуулха, шадаал һаа үшөө дээшэшье хуряаха хүсэлтэйлди даа, — гэжэ Дамдин Дабаевич хөөрэнэ. — Куузикушье манай эндэ ургажа ядахагүй ургамал. Хорёод жэлдэ огородшоноор ажаллажа байхадаа газарай элдэб эдеэ — капусташье, брюквэ, турнепсшье ургуулаад үзөөб. Ургаха талаараа куузику алинһааншье үлүү.

Саашань тэрэ аймагай колхоз, совхозуудта энэ ургамалые ехээр таридаг болоjо, малдаа шэмэтэ тэжээл горитойгоор бэлэдхэдэг болохо шухала байһан тухай хөөрэнэ. Шэмэтэ тэжээл болохо кукурузын ургажа бирадаггүй, хүлдэшэдэг туладань эндэхи нютагуудта куузикуел горитойгоор таридаг, һайнаар ургуулдаг болохо, тиигээд суглуулһан ургасаяа һайнаар хадагалжа абадаг болохо хэрэгтэй. «Дружба» колхозойхид намар куузикугай эшэ намаае үнеэдтээ эдюулжэ, һү һаалина нилээд дээшэлүү[...] Тингээд үбһэ, ногоон һолоо[...] бага зэргэ дараһан силосэй[...] дууһахада, үбэлһөө захалаад, [...] бар орой болотор, апрель һа[...] гаратар куузику малдаа эдюул[...]

Мүнөө жэл эндэхид рассад[...] ургуулхын тулада парнигууд[...] майн 8-һаа үрэһэ тарижа за[...] лаад, 10 хоногой туршада дүүр[...] һэн юм. Хэдэ дахин саһан орож[...] ходо хюруу унажа, хүйтэн байг[...] шье һаань, һайн харууһа хэг[...] һэнэй ашаар рассаданууд һайна[...] ургаа. 6—7 сантиметр үндэрт[...] 3-4 намаатай эшэнүүд полидо т[...] ригдаба.

— Яаха аргагүй хүйтэн, х[...] ралган хабар болоо. Жара [...] ража ябапаб, иимэл хагсуу ха[...] рай болоһониие һананагүйб,— гэжэ Дамдин Дабаевич хэлэнэ.

Звеногой гэшүүд Антони[...] Кондратьева, Галина Доржиев[...] Валентина Бадмаева, Галина Б[...] даева, Таисия Степанова, Рая Г[...] дуева, Бадма Бальжинова гэгш[...] оролдосотойгоор ажаллажа, [...] рилгада харууһа һайнаар хэ[...] Эдэнэрэй олонхинь залуушуу[...] Үбһэ хуряалга болотор куузи[...] гайнгаа поли дээрэ тэдэнэр аж[...] лажа байха юм.

— Тэрэ болотор ажаллабал[...] намда ондоо хүн хэрэгшьегүй [...] лохо даа. Түрүүшээр хэдэн у[...] уһалаад, ногоогүй байлгаб[...] куузику гээшэмнай бэежэжэ а[...] даг, тиигэбэл буртаг үбһэ [...] гоондошье, хүйтэн халуунда[...] диилдэхэеэ болихо, нөөхил га[...] дороо хэбтээд, газарай гахай [...] хэ болоjо, эдеэшэжэ байдаг [...] даа,—гэжэ Дамдин Дабаев[...] энеэнэ.

Куузикугай рассада һуул[...] гаяа, мүн буртаг үбһэ но[...] түүлгэ, уһалалганда эндэхи э[...] һургуулиин үхибүүдэй ехэ ту[...] хүргэжэ байдаг тухайнь хэл[...] хэрэгтэй. Колхозой нүгөө Ёнгорбойн о т д е л е н и д э [...] һал һайн ургаса, гектар[...] 700—800 центнер ургаса [...] бүри хуряагдажа байдаг. Мүн жэл тэндэ баһал 20 гектар[...] куузику таригдаа. һург[...] лиин биолог Анна Ильинична [...] даева түрүүтэй эндэхи най[...] жэлэй һургуулиин багшанар, [...] рагшанар куузикугай тарил[...] шефтээ абажа, хамаг хүдэл[...] риень хэжэ байдаг юм. Энд[...] хид мүнөө жэл тарилгаяа ба[...] саг болзор соонь дүүргээ.

— Малдаа шэмэтэ тэжээл [...] бэгээр бэлэдхэдэг болохо зор[...] гоо шиидхэхэдэмнай энэ туһа[...] гэжэ бидэнэр ойлгонхойбди. [...] рилгаяа жэлһээ жэлдэ ургэдхэ[...] ургасыень улам дээшэлүү[...] зорилготойбди гэжэ колхо[...] главна агроном Федор Семено[...] Маланов хөөрэнэ.

Мүнөө жэл эндэхид куузи[...] гай үрэһэ хүрэнгэ өөһэдтөө а[...] жа үзэхэ туршалга хэхэнь.

— Үбгэрэгдөө даа. Үшөө[...] хэдэн жэл хүдэлхэ, энэ аша[...] ургамалые Шара-Азарга, Ён[...] бойдоо һайсал нютагжуулха һ[...] наатай хүм, ямар болодог [...] Куузикугай манай эндэ һ[...] наар ямаршье дулаан газара[...] һаа дутуугүйгөөр ургаха [...] һыень хараба, үзэбэ гээшэ[...] Зарим тэды дүршэлшье олдобо,[...] гэжэ үбгэн огородшон нүхэр Ба[...] житов хөөрэнэ.

Хорёод жэлдэ газарай эдеэ [...] гуулжа байһан огородшон Да[...] дин Бальжитовай дүй дүрш[...] оролдолго хэшээлынь холын [...] горбой, Шара-Азарга нютагу[...] та, бүхы Захааминай аймаг[...] куузикуе нютагжуулха хэр[...] ехэ туһатай, нүлөөтэй, һургал[...] тай байгаа. Юундэб гэхэдэ, үб[...] нэй дүй дүршэл шудалхаяа ай[...] гай колхоз, совхоз бүхэнһөө [...] нүүд Уляастайн тохой руу [...] гылдаг болонхой.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ
манай корр.

ЭРДЭМ СОЁЛОЙ ЕХЭ ТУЙЛАЛТА

…рбан жэлэй урда тээ, 1961 оной …дэ Улаан-Үдын телецентр …глалгада үгтэжэ, городойхидой …анууд соо телевизорнүүдэй …ир экранууд толороо һэн. Энэ …а республикын соёл ажабайдал… …ехэхэн ушар удхатай байгаа. …эрһэн арбан жэлэй турша соо …видени угаа түргэнөөр хүгжэ… республикын газар нютагуудай …хи хубидань дэлгэрээ. Телеви… …городууд ба тосхонуудһаа …агай, малай фермэнүүд дээ… …, полевой стануудта, модошод …н геологуудай поселогуудта болоо.

…эл ерэхэ тудам Улаан-Үдын …центрэй дамжуулга хэдэг ра… …ынь үргэдхэгдэнэ. Тэрэнэй до… …уудые 15 ретранслятор хүлеэн …д, хүдөөгэй ажалшадай байра… …та дамжуулдаг болонхой. Рес… …ика дотор 80 мянга гаран те… …зор тоологдоно, 400 мянга га… хүн телевизор харадаг болоо.

…Орбита» гэжэ хүлеэн абадаг, …жуулдаг станциие ашаглалгада …э гайхамшаг ушар болоһон …а юм. Замбуулинай холбооной …ар телевизор харагшад Москва… дамжуулгануудые хараха арга… болоо. «Орбитын» ашаар Ленин… …йн баярай үдэрнүүдтэ, КПСС… XXIV съездын боложо байха … Кремлиин Съезднүүдэй ордон боложо байһан юумые хараа …ш. Улаан талмай дээрэ бо… …н һайндэрэй демонстрацинуу… Эхэ оронһоомнай холуур, он… оронуудта болодог дэлхэйн …пионадуудые, Олимпиин наа… …дые болон бусадые сэнхир …нууд дээрээ харадаг гээшэ.

…үүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа …битын» ашаглалгада үгтэһэн… хойшо үдэр бүриин телевизион… дамжуулгын сагай тоо ни… … олон болоо. Энээнһээ улам… …ан, дамжуулгын хоёр програм… …ай болообди. Энэ жэлэй эхин… хойшо дамжуулгын юрэнхы …жээн нилээд ехэ болоо — …ртал соо 900 час хүрэтэр гү, … дунда зэргээр үдэр бүхэндэ … час соо дамжуулга хэгдэнэ. …эргшэ жэлнүүдтэ центральна …левидениин дамжуулганууд «Ор… …ар» неделидээ 3—4 үдэр соо …дэг байгаа һаа, энэ жэлэй …нһээ неделидээ табан үдэрэй …а соо, кварталда 535 час соо …жуулга хэгдэдэг болоо. «Орби… …» хэгдэхэ дамжуулгануудай …й тоо саашадаа олон болгогдо… …юм. Центральна телевидени ха… партийна трибуна. Кремлиин …на студи болоно гээшэ. Цент… …на телевидениин дамжуулга… … үдэр бүхэндэ бүхы теле-ха… …шадай харахын тулада манай …эдэхи программаар хэгдэдэг.

…елевидени мүнөө совет хүнүү… … оюун бодолой ажабайдалай …аршагүй хубинь болоо.

…Манай хэблэл, радио, теле… …ени совет хүнүүдые үнэхөөрөөл …ирхуулдаг, манай оронгой до… …дын ажабайдалай, уласхоорон… … хэрэгүүдэй шухала асуудал… …ые түргэнөөр дамжуулхын ту… …а ехэ юумэ хэнэ, коммунис бай… …алтын түрүү дүй дүршэлые …рүүлгэдэ туһална, ангиин дай… …ай соёл сурталай талаар гарга… … харата һанаашалгануудта со… …то үгэнэ» гэжэ Л. И. Брежнев …СС-эй тоосоото элидхэл партиин …IV съезд дээрэ хэхэдээ хэлэ… … байха юм.

…Энэ хүниие ургуулан хүмүү… …лхэ, ажахын ба соёлой бай… …алтын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ …алшадые элсүүлэн эмхидхэхэ …илго шиидхэлгэдэ Улаан-Үдын …левидени өөрынгөө хубитые …улалсадаг байха юм.

Телевидениин студиин зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив өөһэдтэнь даалгагдаһан шухала үүргэеэ дүүргэхэдээ, хатуужалтай, шадабаритай байһанаа харуулаа. Энэнь Совет засагай 50 жэлэй ойдо, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ харюусалгатай үедэ, партиин XXIV съездын нээгдэхын урдуурхи үдэрнүүдтэ илангаяа элеэр харагдаа. Телевизионно элдэб онол арга хэрэглэжэ, Совет засагай үедэ манай орон дотор болоһон үндэһэн ехэ хубилалтануудые эли тодоор харуулхые тележурналистнууд эрмэлзэдэг байгаа. Владимир Ильичэй ажабайдал ба ажал ябуулга, тэрэнэй теоретическэ зохёолнууд тухай хөөрөөнүүд үргэнөөр дамжуулагдадаг, Ленинэй нэрэтэй холбоотой уран һайханай, үнэн ушар харуулһан кинолентэнүүд харуулагдадаг байгаа.

Партиин XXIV съездэ бэлэдхэлэй үедэ студи хадаа «Съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн дамжуулганууды хэдэг байгаа. Тэрэнэй үедэ промышленна предприятинуудай, мүн хүдөөгэй ажалшад партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэжэ, ямар амжалтануудые туйлаһан тухайгаа хөөрэдэг, өөһэдынгөө ажал хэрэгүүд тухай тоосоогоо хэдэг, хүсэл эрмэлзэлгэ ба саашанхи түсэбүүд тухайгаа һанамжаяа хэлэдэг байгаа бшуу. Наймадахи түсэбтэ табан жэлдэ хэдэ хэдэн предприятинуудай, колхоз, совхозуудай туйлаһан ажалай амжалтануудтай теле-харагшад телевизорээр хаража танилсаха аргатай байгаа.

Олон министерствэнүүдэй, зурганаудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд телевиденеэр үгэ хэлэһэн байха юм. Энэ хадаа манай ажабайдалые, үдэр бүриимнай ажал хэрэгые зүбөөр харуулха арга олгоно. Съездын урда тээхи ажалай вахта, партиин съездые эрхимээр угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй дэлгэрэлгэ тухай телеэкран харагшадтаа хододоо дуулгажа байдаг һэн.

Харагшадта ойлгуулхын тулада съездын материалнууд съездһээ хойшо телевизионно программанууд соо үргэнөөр тайлбарилагдана.

Партийна съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, хамагай түрүүндэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл манай бүхы арадай дайшалхы программа болоно. Тиимэһээ телевизионно программанууд энэ гол зорилго шиидхэлгэдэ — партиин хараа түсэбүүдые бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлэн эмхидхэлгэдэ тааруу байха зэргэтэй. Съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө республикын ажалшадай хэр зэргээр тэмсэжэ байһан, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын тулада бии байһан арга боломжонуудай ямараар хэрэглэгдэдэг, научно-техническэ дэбжэлтэдэ үндэһэлэн, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ, продукци бүри элбэгээр гаргалга тухай хөөрөөнүүд «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ» гэһэн гаршагтайгаар дамжуулагдадаг.

Телевидени орон ба республика дотор боложо байһан бүхы шухала ушарнууд тухай түргэнөөр мэдээсэдэг, политическэ, ажахын ба соёлой ажабайдалай элдэб һонинуудые теле-харагшадта дуулгадаг.

Жэшээлхэдэ, пропагандын редакци «Партийна ажабайдал» гэһэн тележурнал дамжуулдаг. Партийна организацинуудай ажал хэрэг, оролдолго тухай тэрээн соо хөөрэгдэдэг, партийна, политическэ хүдэлмэри эмхидхалгын һайн дүй дүршэл согсологдодог, коммунистнууд — үйлэдбэриин түрүүшүүл ба олониитын эдэбхитэд тухай хөөрэгдэдэг байха юм. Мүн лэ энэ редакци «Соведүүд — арадай засаг», «Нүхэр хүдэлмэришэн» гэһэн журналнуудые эмхидхэдэг.

Промышленна редакциин дамжуулганаудта теле-харагшад ехэ анхарал хандуулдаг. Редакци хадаа олон янзын темээр һамааранггүйгөөр, эгээн лэ шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулхые оролдодог юм. «Хүнүүд. Наука. Техникэ» гэһэн тележурнал энэ редакци эмхидхэдэг юм.

Хүдөө ажахын редакци «Хүдөө ажахын эрдэмэй университет» гэжэ дамжуулга хододоо хэдэг. «Хүдөөгэй час» гэжэ программа хүдөөгэй ажалшадта зорюулан редакци үнинэй дамжуулдаг болонхой. «Университет» гэжэ дамжуулгын үедэ эрдэмтэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, түрүүшүүл үгэ хэлэдэг байна.

«Факел» гэжэ залуушуулай программые харагшад һонирходог байха юм. Хүүгэдэй редакциин дамжуулгануудые багашуул һонирхон харадаг байна бшуу.

Уран һайханай, хроникально-документальна, научно-дэлгэрэнгы кинофильмнүүдые, һуралсалай кинофильмнүүдые болон концертнэ программануудые харуулга телевизионно программа соо ехэ һуури эзэлдэг юм.

Телевизионно программада теле-харагшадай бэшэгүүд хэрэглэгдэдэг, дамжуулгануудые бэлдэлгэдэ хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй эдэбхитэй корреспондентнүүд хабаадалсадаг юм. Студида теле-харагшадһаа олон бэшэг ородог. Шүүмжэлэл хэһэн бэшэгүүдынь ба гомдолнууд хэмжээ абахын тулада зохихо эмхи зургаануудта эльгээгдэдэг байха юм. Нёдондо жэлдэ студи ажалшадһаа 5400 бэшэг, энэ жэлэй табан һара соо 2500 шахуу бэшэг абаа.

Телевидениин студиин коллективэй хүдэлмэреэ нилээд һайнаар табяашье һаань, дутуу дунданууд тухай хэлэнгүй гаража шадахагүй байнабди. Телевиденидэ улам бүри ехэ эрилтэ табигдадаг болоо. Харин манай студиин программа эдэ эрилтэнүүдтэ заримдаа таарадаггүй, олон ушарта удха муутай, уран һайханайнгаа талаар һула, тулюур байдаг гээшэ. Оройдоол үдэр бүхэндэ дунда зэргээр час хахадай турша соо өөрынгөө бэлдэһэн зүйлнүүдээр дамжуулга хэгдэдэг. Гэбэшье энэ богонихон саг заримдаа тааруугаар, гамтайгаар хэрэглэгдэдэггүй байха юм.

Студиин коллективэй зорилгонь хадаа дүй дүршэлдөө түшэглэн, тэдэниие согсолжо, партиин XXIV съездын материалнууд болон шиидхэбэринүүдые бүри һайнаар тайлбарилха ябадал болоно. Материальна ба оюун бодолой баялигые байгуулагша совет хүн бүри һайнаар харуулагдаха зэргэтэй. Совет ёһоной ажабайдал тайлбарилгые улам һайжаруулха хэрэгтэй. Хүнэй абари занштал тухай һонирхолоо бидэнэр зааханааршье һуларуулха ёһогүйбди.

Сэнхир экранай арга боломжые бүри хүсэдөөр хэрэглэхын тулада олон юумэ хэхэ хэрэгтэй гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Энэ шухалын шухала зорилго шиидхэлгэдэ телевидениин бүхы зохёохы ба техническэ хүдэлмэрилэгшэд һанал бодолоо, хүсэ шадалаа сүм зорюулна. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй даалгабаринуудые бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлэн эмхидхэлгэдэнь областной партийна организацида манай дамжуулгануудай һайнаар туһалхын тулада телевидениин хүдэлмэриие ажабайдалтай, городой ба хүдөөгэй ажалшадай хэрэгүүдтэй, коммунис байгуулалтын зорилгонуудтай нягтаар холбохо шухала байна.

Ц. МИТЫПОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Телевидениин ба радиогой комитедэй түрүүлэгшэ.

СЕПГ-гэй VIII СЪЕЗД

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин VIII съезд июниин 18-да эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. ГДР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа СЕПГ-гэй VIII съездын Директивэнүүдэй проект тухай СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вилли Штоф элидхэл хээ.

Съезд элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ ороо.

«Луноход-1»: Арбан километрэй замда научна шэнжэлгэ хэгдэбэ

ЗАМБУУЛИНАЙ ХОЛЫН ХОЛ…О БАЙГУУЛХА ЦЕНТР. (ТАСС). …рын наймадахи үдэрэй про…ммые «Луноход-1» түгэсхэбэ. …моходно аппарадые һарын һү…дэ бэлдэхэ түгэсхэлэй хүдэл…ри июниин 18-да дүүргэгдэв. Телеметрическэ информациин …ээнүүдэй ёһоор, автомат-лабо…тори дээрэ тодхогдоһон оньһо …леэрэлгэнүүд һайнаар хүдэл… …олоо һарын турша соо луноходой ябаһан бүхы замынь 10 үлүүтэй километр болоно.

Урдынгаал гуримаар наймадахи хүдэлмэриинь үдэр эхилээ. Научна шэнжэлгэнүүдэй хэгдэхэтэй хамта, бүхы аппаратурын хүдэлмэри наринаар шалгагдаһан байна.

Һарын нюруугай бүридэлгые шэнжэлхэ талаар ехэ һонирхолтой шэнэ райондо гаралга һарын наймадахи үдэрэй программын зорилгонь болоно.

„Эхэ-Герой" гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо

…рба ба арбанһаа олон үхибүүдые …жэ хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ …-Герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэр… …олгожо, «Эхэ-Герой» гэһэн орден …ССР-эй Верховно Соведэй Прези…эй грамота барюулха тухай …Р-эй Верховно Соведэй Прези…и 1971 оной июниин 17-до Указ …аа.

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Будаева Дынцыма Раднаевна — …жанай аймагай Карл Марксын …мжэтэ колхозой колхозница.

Будажапова Валентина Будажаповна — Бэшүүрэй аймагай «Бодангутский» совхозой хүдэлмэришэн.

Данцаранова Нина Цыденовна — Ахын аймагай хүдэлмэришэн.

Жалсанова Цыбикжап Митаповна —Зэдын аймагай Борьёогой совхозой хүдэлмэришэн.

Мезенина Вера Кононовна— Прибайкалиин аймагай «Прибайкальский» совхозой хүдэлмэришэн.

Юндунова Дулгаржап Ринчиндоржиевна — Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой хүдэлмэришэн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Республикын медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ Буряадай АССР-эй Габьяата врачай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Арадай элүүрые хамгаалгада габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Габьяата врачай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Гаваа Лубсанда — Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи больницын врач.

Дырхеева Галина Будацыреновнада — Улаан-Үдэ хотын стоматологическа поликлиникын врач.

Ильков Николай Валентиновичтэ—Улаан-Үдэ станциин харгын 4-дэхи больницын начальник.

Куклина Зинаида Ильиничнада — Захааминай аймагай Холтосоной больницын врач.

Роман Тамара Ивановнада — Сэлэнгын аймагай больницын врач.

Толстихина Раиса Ивановнада — республиканска больницын отделениие даагша.

Черняева Марина Михайловнада — Хяагтын аймагай больницын врач.

Шагланова Екатерина Сордоновнада — Кабанскын аймагай больницын главна врачай орлогшо.

Щеголихина Фатинья Архиповнада — Улаан-Үдэ хотын 3-дахи больницын врач.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной июниин 17.

МҮНӨӨДЭР—МЕДИЦИНЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҺАЙНДЭР

ЭЛҮҮР ЭНХЫЕ ХАМГААЛГА—ХҮНДЭТЭЙ ХЭРЭГ

КОММУНИЗМ байгуулагшадай элүүр энхые сахиха хэрэгтэ манай парти, социалис гүрэн ажахынгаа, эрдэм соёлойнгоо эгээл эрхим туйлалтануудые зорюулна. Совет медицинын саашанхи хүгжэлтые түргэдхэхэ, хүн зоной элүүрые сахиха зургаануудай хүдэлмэри улам һайжаруулха, наукын туйлалтануудые ажалдаа үргэнөөр хэрэглэхэ, мэргэжэлтэдые олошоруулха, эмүүдые дутамаггүйгөөр гаргаха гэхэ мэтэ олон хэмжээ ябуулга түрэл партиимнай XXIV съездын батлаһан шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд дотор хараалагданхай.

Парти, правительствын захяа заабаринуудые хүтэлбэри болгон, совет медицинын хүдэлмэрилэгшэд хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр ажаллана. Ороной хамаг туйлалтанууд совет хүнүүдэй шэн габьяата ажалай аша үрэ мүн гэжэ эдэнэр һайн мэдэдэг. Тиимэһээл тэдэнэй бэеын элүүрые хамгаалхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдодог юм.

Арад зоной баяр баясхаланда хүртэһэн, бэрхэ, бэлигтэй медигүүд ба мэргэжэл түгэлдэр коллективтэй эмшэлэлгын гуламтанууд манай республика дотор олон. Партиин XXIV съездын делегат, габьяата врач С. И. Суворовагай хүдэлмэрилдэг—Бэшүүрэй, зондоо хүндэтэй, бэрхэ врач Г. И. Медведевагай хүтэлдэг Сэлэнгын түбэй, мүн Улаан-Үдын республиканска болон бусад больницанууд үрэ ехэтэ ажалаараа, үбшэнтэндэ саг соонь туһа хүргэдэгөөрөө үнинэй суурхадаг. Врач бүхэн, сестра ба санитар бүхэн туһа хүргүүлхэеэ ерэһэн хүн бүхэндэ анхаралтайгаар хандана. Жэшээнь, 1970 ондо эндэхи амбулаторинууд болон поликлиникэнүүдтэ 4511 мянга гаран хүн хандаһан юм. Манай медицинын хүдэлмэрилэгшэд тэдээндэ шухала туһа хүргэһэн байна. Республикын Элүүрые хамгаалха министерствэдэ ерэдэг бэшэгүүд олонхидоол врачнарта баясхалан хүргэһэн байдаг.

Гэхэтэй хамта, хэхэ ажалнай ехэ, шиидхэхэ асуудалнуудынай үшөө олон. КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Элүүрые хамгаалгын хэрэг саашадань һайжаруулха тухай», «СССР-эй болон союзна республикануудай элүүрые хамгаалгын хуули ёһонуудай тухай» тогтоол 1968 ондо гаргаа һэн. Холын харaатайгаар хэгдэхэ ажал тэрээн доторнь заагданхай. Тэмдэглэмээр гол зүйлнүүдэйнь нэгэн гэбэл, хүн зоной элүүрые эртээнһээ, эмнэлгын газарта хандахаһаань бүри урид батажуулха хүдэлмэри һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулагдажа байдаг. Энээнтэй дашарамдуулан, нэгэ иимэ жэшээ дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтохые хүсэнэб.

Хүн зоной ажаһуудаг, олооро суглардаг, ажалладаг газарнуудта ариг сэбэр, санитарна талаараа медицинын эрилтэдэ харюусама, хүнэй элүүрые сахиха бүхы хүдэлмэри тэндэнь ябуулагдадаг байбал, элдэб янзын, илангаяа халдабарита үбшэндэ хүнүүдэй дайрагдахань улам үсөөрхэ бшуу. Теэд республикымнай городуудта, илангаяа хүдөө тосхонуудта энэ талаар дутуу дунданууд үшөөл бии байна. Жэшээнь, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай, Хяагтын аймагуудай ажахынуудай олохон фермэнүүдтэ, полевой стануудта баани хүдэлдэггүй, санитарна булангууд эмхидхэгдээгүй байһаар. 1970 ондо тушаагдаһан 105 мянга 411 тонно һүнэй 30,7 процентнь муухайшаг, гашаланги байгаа. Энэ ушар фермэнүүдтэ хүдэлдэг хүнүүдэй һаланһаа, тусхай хубсаһа үмдэдэггүйһөөнь, хүнэг тудхуурһаа эхилээд, һүеэ хадагалдаг газарнуудта ариг сэбэрые хүсэд сахидаггүйһөөнь болоно гээшэ. Дурсагдагша аймагуудай, мүн ондоо тээхишье ажахынуудтахи элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ариг сэбэрые сахилгын хэрэг һуладхаа, эдэ бүгэдые мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр ябуулха ёһотой ажахыгаар табигдаһан хүнүүдэй хангалтагүйгөөр хүдэлхыень мэдэжэ байгаад хэрэгсээгээгүй, Улаан Хэрээһэнэй, элүүрые хамгаалгын эдэбхитэдые энэ шухала хэрэгтэ элсүүлжэ шадаагүй. Мүнөө үедэ Зэдын аймагай — 9, Хэжэнгын — 6, Хойто-Байгалай — 3 ехэ тосхондо баанинууд хүдэлнэгүй. Энээн тухай тэдэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ нэгэнтэ бэшэ хэлэгдээшье һаань, хэмжээн абтадаггүй байна. Элүүрые сахиха хүдэлмэриин иимэ муугаар ябуулагдадаг аймагуудта гэдэһэ доторой элдэб үбшэнүүдтэй хүнүүд, үнгэрхэдөө, республиканска больницада ородог байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, илангаяа хүдөөгэй больницануудта үзэгдэдэг үшөө нэгэ дутагдал тухай олоной анхарал хандуулха шухала гээд һанагдана. Ехээршье, ээлтэйгээршье һаань — үбдэһэн лэ хүниие больницада оруулжа аргалдаг ушар үлүүсэ дэлгэрээ. Энээнһээ боложо, аймагуудай түбэй, городуудай больницанууд ехээр тухашараад, туһалха арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Гэртэһээ ябаад аргалуулхааршье хүнүүд больницада орогшодой дунда олон байдаг. Шалгалтын харуулһанай ёһоор, нёдондо Мухар-Шэбэрэй аймагай больницада март һара соо хэбтэжэ аргалуулһан 20 хүнэй оройдоол 1-ниинь ажал хэдэг, харин нүгөөдүүлынь — жараһаа дээшэ наһатайшуул гү, али ажал хэнгүй ябагшад байгаа. Эдэнэй олонхиие гэртэнь аргалжа болохо байгаашье һаань, больницада оруулдаг байна. Энээнһээ уламжалан, ажал хэжэ ябатараа үбдэһэн олохон хүнүүдтэ саг дары туһаламжа үзүүлэгдээгүй ушар бии. Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй ёһоор, больницануудай оронуудые олошоруулха хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Гэхэтэй хамта, тэдэ оронуудые зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Иимэ, мүн бусадшье дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд манай хүдэлмэридэ олон ушардаг. Эдэниие саг соонь зайсуулхын тула республика дотор зохихо хэмжээн абтажа байнхай. Республиканска больницын хүдэлмэриие жэшээтэ һайн болгохо, хүдэлмэрилэгшэдэйнь дүй дүршэлдэ бусадые һургаха, хүниие эмшэлэлгэдэ эрдэм ухаанай түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди. Республиканска больница хүдөөгэй зоной элүүрые хамгаалха гуламтануудые методическа талаарнь хүтэлбэрилдэг болонхой. Эндэ врачнар ерэжэ практика гарадаг, түрүү онол аргануудта һурадаг. Һүүлэй дүрбэ-табан жэлэй турша соо республиканска больницада хэрхэ үбшэ аргалдаг центр, кардиологиин, амефгологиин таһагууд, үбшэн танилгын таһаг бии болоо, зүрхэндэ операци хэгдэжэ эхилээ. Республиканска больница ерэхэ табан жэл соо бүри нарин аргануудые хэдэг болохо.

Аймагуудай больницанууд колхоз, совхозуудтахи, нютаг, тосхонуудтахи элүүрые хамгаалгын гуламтануудта туһаламжа үзүүлдэг боложо байнхай. Энэ хүдэлмэриинь улам үрэтэй, туһа ехэтэй болгохо хэмжээ ябуулганууд шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. Хото городуудта, хүдөө тосхонуудта мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан поликлиникэ, амбулаторинууд, больница болон диспансернүүд, нарайлалгын гэрнүүд ба бусад гуламтанууд баригдаха. Тон һаяар Хяагтын аймагта—240 һууритай, Петропавловкада — 120 һууритай эмнэлгын газарнууд баригдаха, шабараар аргалдаг Киранай лечебницэ, мүн эмшэлгын бусад шэнэ газарнууд нээгдэхэ, хүдөөгэй аршаанууд, курортнууд медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй тусгаар анхарал доро абтаха болоно.

Бүхы улад зоной бэе махабадайнь элүүр шамбай байхын түлөө тэмсэхэдээ, манай медицинын хүдэлмэрилэгшэд ажахын хүгжэлтэдэ, соёл болбосоролой һалбаралгада, ажаһуудалай урма баяраар билтарма, бүри жаргалтай бололгодо өөһэдынгөө хубитые оруулна бшуу. Эдэнэр түрэл партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй, шармайн хүдэлнэ.

Мүнөөдэр — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр. Энэ ушараар дашарамдуулан, элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ хубитаяа оруулжа байдаг олон түмэн медигүүдтэ республикын Элүүрые хамгаалгын министерство, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком халуун амаршалга хүргөөд, ажал хэрэгтээ бүри ехэ амжалта туйлахыень, баяртай жаргалтай байхыень хүсэн юрөөнэ!

Ц. ЭРДЫНЕЕВ,
Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо.

Нина Ивановна Рекунова Улаан-Үдын 1-дэхи поликлиникэдэ медицинскэ сестрагаар найман жэлэй туршада хүдэлмэрилнэ. Тиигэхэ зууртаа, үбшэн хүнүүдтэ налархай һайнаар хандажа, коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Рекунова.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Еши Жамбалович Намсараев—Түнхэнэй «Аршан» курортын дэргэдэхи яһанай туберкулез эмшэлдэг санаториин врач. Сагаан халаад үмдэһэн энэ хүнэй санатори соогуураа хүнгэхэнөөр алхалан, үбшэнтэниие шалгажа ябахыень гү, али эмнэлгын арга хэжэ, туһаламжа хүргэжэ байхыень холоһоо харабал, анхарал ехэтэй эмшэн байна гэжэ хүрэһөөр ойлгохоор. Зам дээрээ тохёолдоһон ямар нэгэн дутагдалые заабол обёорһон, заһаха мүрынь зааһан байха. Үбшэнтэниие үзэжэ, шалгажа, эмшэлжэ байха үедөө сэдьхэл бодолоо, анхарал хэшээлээ хуу баран тэрэл хэрэгтээ зорюулдаг.

Врач Еши Жамбалович 1941 оной хабар Эрхүүгэй мединститут дүүргэжэ, врач гэһэн мэргэжэл олоһон юм. Иигэжэл Еши Намсараев олоной үргэмжөөр, Совет засагай ашаар хүнэй зэргэ хүн, эрдэмтэй врач болоо бэлэй.

Һайниие һайнаар харюулха. Арад зонойнгоо аша туһада үнэн сэдьхэлһээ оролдохо сагни ерээ гэжэ залуу врач Намсараев бодожо ябаба. Теэд үшөө хаанашье ажаллажа үрдеэгүй байтарнь, немец фашистнууд Совет орондомнай добтолон ороо.

1941 оной октябрь һарада докторой эмтэй сүүмхэ, жадатай буу үргэлһэн сэрэгэй эмшэн Еши Намсараев 266-дахи полкын сэрэгшэдэй зэргэдэ ябажа, Москва хотые хамгаалалсаба. Үдэр һүнигүй үргэлжэлһэн шанга тулалдаанай гал дүлэн соогуур байлдаба. Шархатаһан сэрэгшэдэй ами наһые абаран, эмнэлгын туһаламжа үзүүлдэг, үхэлэй аюулһаа тэдэниие зайлуулан, ара тула руу зөөлсэдэг байгаа. Ехэшье удаан болоогүй байтараа, дайсанай һомондо өөрөө дайрагдажа, хүндөөр шархатаа. Челябинскын сэрэгэй госпитальдо эмшэлүүлжэ эдэгэһэнэйнгээ удаа дахяад лэ фронт дээрэ, Харьков шадар, Сталинградай шанга тулалдаануудта оролсоо. Саашадаа сэрэгэй врач нүхэр Намсараев байлдаанай хүшэр хүндэ харгыгаар Белоруссиин 1-дэхи фронтын сэрэгшэдтэй ябажа, фашистнуудай эшээн—Берлин хотые абалсаһан байна.

Дайнай дүүрэһэнэй удаа үшөө удаан — 1965 он хүрэтэр сэрэгэй медицинын албанай майор Еши Жамбалович Намсараев албаяа үргэлжэлүүлээ. Тиигээд сэрэгэй албанһаа гарабашье, арад зонойнгоо элүүр энхые сахин хамгаалха ашата һайхан ажалаа мүнөөшье үргэлжэлүүлһэн зандаа.

К. ГАБАЕВ,

Зураг дээрэ: врач Е.Ж. Намсараев.

БАЯСХАЛАН

Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрөөр дашарамдуулан, республиканска больницын шүдэнэй врач Елена Ароновна Ефимовада ехэ баясхалан хүргэнэбди.

Арба наһатай Алеша хүбүүмнай үбэл шаргаар һолжоржо байтараа үүдэн шүдэеэ түү сохиһон байгаа. Шүдэ табиха гээшэ бэрхэшээлтэй хэрэг. Гэбэшье Елена Ароновна хүбүүемнай хахад жэлэй туршада тон тэсэмгэйгээр аргалжа, шүдэтэй болгоо. Үдэр бүхэндэ шахуу энэ врачта ябахадаа, тэрэнэй үбшэнтэндэ анхаралтайгаар хандадаг, шадабари ехэтэй байһыень мэдэбэбди. Елена Ароновнагай анхарал оролдолгын ашаар Алеша хүбүүмнай элүүр энхэ болобо. Тэрэ гансахан аргалаа бэшэ, шүдэ табяа. Табюулһан шүдэнүүдынь өөрынь шүдэнһөө дутуугүй. Үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүбүүемнай аргалһандань ехэ баяртайбди.

Хүнүүдэй ами наһа абарһан врачнууд тухай яһала бэшэгдэдэг. Тэдэнэрэй оролдосото ажалайнь үрэ айхабтар ехэ. Хүнүүдэй элүүр энхын түлөө үдэр бүхэндэ оролдодогойнь түлөө һайн даа.

АЛЕКСЕЕВТЭНЭЙ бүлэ.
Улаан-Үдэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

Республикын медицинын хүдэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Ажалшадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ олон жэл соо оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Белтагурова Домна Николаевнае —Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй участково больницын медсестра.

Бойкова Валентина Ивановнае — Кабанскын аймагай Еланай фельдшерскэ пунктые даагша.

Болдонова Евдокия Максимовнае — Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой поликлиникын главна врач.

Беляева-Воронова Мария Ивановнае — Хурамхаанай аймагай больницын медсестра.

Гонтаренко Фёдор Григорьевичые — Прибайкалиин аймагай Гурулёвско фельдшерскэ пунктые даагша.

Дамбаева Роза Жаповнае — Ахын аймагай больницын медсеотра.

Денисова Зоя Викторовнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын участково больницын фельдшер.

Ездакова Тамара Николаевнае — Улаан-Үдэ хотын санэпидемстанциин санитарна врач.

Еремеев Григорий Ивановичые— Улаан-Үдэ станциин харгын 4-дэхи больницын начальнигай орлогшо.

Кобелева Лидия Александровнае —Түнхэнэй аймагай Моондын амбулаториин фельдшер.

Коневега Надежда Михайловнае — Хойто-Байгалай аймагай больницы шүдэнэй врач.

Лисицкая Нина Афанасьевнае— Загарайн аймагай Горхоной фельдшерскэ пунктые даагша.

Максимова Галина Петровнае — Хяагтын аймагай Үбэр-Хэрээтын фельдшерскэ пунктые даагша.

Матвеева Анастасия Николаевнае — Улаан-Үдын аймагай Ошурковска фельдшерскэ пунктые даагша.

Молокова Тамара Семёновнае— Улаан-Үдэ хотын үхибүүдэй 1-дэхи больницын участково врач.

Мункуева Нина Дымбриловнае —Зэдын аймагай Цагаатайн фельдшерскэ пунктые даагша.

Мягченкова Лидия Филипповнае —Яруунын аймагай Попереченскэ фельдшерскэ пунктые даагша.

Неганова Неонила Георгиевнае— Улаан-Үдэ хотын 4-дэхи больницын врач.

Погодаева Тамара Трофимовнае — республиканска онкологическа диспансерэй врач.

Проскурина Мария Николаевнае —Түнхэнэй аймагай «Аршан» курортын врач.

Россова Любовь Дмитриевнае— Баунтын аймагай Карафтитска фельдшерскэ пунктые даагша.

Селиванов Филипп Филипповичые — Бэшүүрэй аймагай больницын врач.

Цыбикова Вера Кузьминичнае— туберкулёз эмшэлдэг республиканска диспансерэй врач.

Цыренова Роза Дамдиновнае — Захааминай аймагай Утаатын фельдшерскэ пунктые даагша.

Чимитцыренова Ханда Гармаевнае — Баргажанай аймагай Уланай участково больницын фельдшер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной июниин 17.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ДАЛАНТАЙН ТАРВА

Монгол ороной мэдээжэ уран зохёолшо **Д. Тарва** 1923 ондо Чойбалсанай аймагай Халха нютагта түрэһэн юм.

1936 онһоо 1940 он болотор нүхэр Тарва сэрэгэй албанда ябаа. 1949 ондо Улаан-Баатарай Гүрэнэй университедэй филологиин факультет дүүргээ.

Нүхэр Тарва 1940 онһоо уран зохёол бэшэжэ эхилһэн байна. «Эхэ оронойнгоо түлөө», «Дамирангиинхин», «Москва—Улаан-Баатар», «Эб найрамдалай түлөө» гэхэ мэтэ номуудые гаргаһан. Баһа тиихэдэ «Шэвээ Хяагта», «Хүнэй амин» гэһэн поэмэнүүдые тэдэ жэлнүүдтэ зохёогоо.

Мүн нүхэр Тарва «Һаруул тала» гэһэн туужа хэблүүлээ. Дуунуудые зохёодог. Тэрэнэй бэшэһэн табяад дуун монгол арадай дунда дэлгэрэнхэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ «Туйлаһан зам», Халхын гол дээрэхи байлдаан тухай «Тулалдаан» гэһэн шүлэгүүдэй согсолбори, баһа «Нютаг», «Хубисхалай солдат» гэһэн шүлэгүүдэй номуудые, «Дуута һомон» гэһэн туужа хэблэлдэ гарганхай.

Нүхэр Тарва Монголой Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь, «Цог» журналай редактораар ажалладаг.

Энэ үдэрнүүдтэ нүхэр Тарва Буряад нютагтамнай айлшалан ерэжэ, ажал хэрэгтэймнай танилсажа байна. Айлшанайнгаа хэдыхэн шүлэг буряадшалжа, мүнөөдэрэй номерто толилжо, уншагшадтаа дурадханабди.

Ц-Б. БАДМАЕВ.

Д. ТАРВА

ШЭНЭ ҮГЛӨӨ

Үүрэй толон гээшэмнай
Үдэрэй эхэнь юумэл даа,
Эрээ бараан һүниин саг
Ээлжээгээ үдэртэ тушаажа,
Уужам дэлхэй һаруултан,
Улаан наран мандадаг.
Үдэр һүниин андалдаан—
Үни галабай табисууршье һаань,
Үглөөнэй наранай гарахада,
Уяран зүрхэмни хүдэлдэг,
Хорин дүрбэн сагай
Хоромхон богонихоншь байгаа
һаань,
Сэнгүү наранай гэрэлһээ
Сэдьхэл досоомни гэрэлтэдэг,
Эхэ ороноо харахадам,
Энэ заахан хугасаа соо
Эрхэ бэшэ урагшаа
Эжэлүүдгүй дабшаһан байдаг
юм.

Үүрэй толон гээшэмнай
Үдэрэй эхэ байгаа юм,
Мүнөөнэй энэ һайхан саг
Мүн лэ үүрээр мүндэлөө юм.
Үрэжэлтэ номин тэнгэриин
Үүрэй толонтой зэргэсэн,
Ирагуу жаргал асарһан
Илалтын үүр хираалжа,
Шэвээ Хяагтада эхилһэн
Шэнэ үглөө мандаа бэлэй.
Уула талые гэрэлтүүлдэг
Улаан нарантай зэргэсэн,
Агуу түрэл партимнай
Арад түмэн олондоо
Алдар жаргал асараа бэлэй.
Эрхэ сүлөөгэймнай үүр
Энэл толонһоо эхилээ бэлэй.
Туйлаһан бүхы илалтаяа,
Тулалдаанда олоһон солоёо,
Дабаае гаталһан харгыгаа
Дахин дахин харахадаа,
Ажалша зонние абарһан
Ашата хүсэтэ партидаа
Араднай баяр хүргэнэ.
Шэнэ үдэрэй эхэ болохо
Шэдитэ үүр хираалхадаа,
Үниин галабай заршамые
Үдэр бүри дабтаашье һаань,
Шэнэ байдалай барилгада
Шадалаа үгэн ябахадаа,
Үглөө бүхэндэ мандадаг
Улаан мүнхэ нарые
Улам баяртайгаар угтанаб,
Урагшаа дабшан хүгжэхын
Урма зориг нэмэнэб.

Ц-Б. БАДМАЕВ
буряадшалба.

Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамбль «Сагаан һүнинүүд» гэжэ уласхоорондын заншалта фестивальда хабаадахаяа Ленинград хото мордобо.

Ансамблиин мэдээжэ дуушад болон хатаршад, тодорхойлбол, РСФСР-эй габьяата артистнар Чимита Шанюшкина, Баир Егоров, һая Лаосоор аяншалжа ерэһэн

Соёлой һонин

Бэлигээ харуулхань

Буряадай АССР-эй габьяата артистка Клавдия Шулунова, Буряадай АССР-эй арадай артистка Оюун Тумурова гэгшэд бэлиг шадабарияа харуулхань.

В. И. Ленинэй ойн баярта зорюулагдаһан конкурсын лауреат, Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай ансамбль Ленинградһаа Мурманска областиин городуудаар ябаха юм.

МАНАИ КОРР.

ЗЭДЭ, БАРГАЖАНААР...

Буряадай АССР-эй габьяата артист Арсен Галсанэйн хүтэлбэрилдэг эстрадна булгэм республикынгаа Зэдын, Захааминай, Хяагтын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай болон бусад аймагуудай ажалшадта айлшалхаяа һая ниислэл хотоһоо гараба.

Онсо жанрай артист Арсен Галсанэ өөрөө тусгаар программатай.

Тиихэдэ филармониимнай эстрадно-цирковой бүлгэм Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округой хүн зониие һонирхуулжа ябана. Тус бүлгэмые дрессировщица Тамара Минина хүтэлбэрилнэ. Программадань һургамал баабгай, һармагшан, нохой гэхэ мэтэ амитад хабаадалсана.

УЛААН-БААТАРАЙ АЙЛШАД

Заншалта энэ һарын эхилһэнһээ хойшо Хяагта хотодо айлшад, аяншад олоороо ерэдэг болонхой. Монголой арадай хубисхалай 50 жэлэй ойн урда тээ Хяагта хотодохи дурасхаалта газарнууд олоной анхарал татана ха юм. Һаяхан эндэ Улаан-Баатар хотын 14-дэхи дунда һургуулиин 14 багшанар ерэжэ, Монголой арадай хубисхалай ударидагша Сүхэ-Баатарай гэр-музей, МНРП-гэй I съездын музей, Хяагтадахи хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей, бусад дурасхаалта газарнуудаар ябажа һонирхобо.

Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей соо Монгол орон тухай бэшэгдэһэн номой выставкэ нээгдэбэ. Эндэ ородой элитэ эрдэмтэд Иакинфий Бичуринай, суута аяншад-эрдэмтэд Е. Н. Пржевальский, П. К. Козлов, В. А. Обручев болон бусадай бэшэһэн революциин урда тээ хэблэгдэһэн номууд табигданхай. Мүн тэдэнэй дунда Р. Бимбаевай зохёоһон, 1912 ондо Троицкосавск хотодо хэблэгдэһэн ород-монгол словарь бии.

Выставкын нүүр бүлэгтэнь Монголой арадай хубисхалай илан мандаһаар 50 жэлэй туршада бэшэгдэһэн монгол болон совет уран зохёолшодой бүтээлнүүд табигдаһан байна.

Р. ТУГУТОВ.

Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театрай коллектив манай республикада гастрольдо ерэһээр хахад һара болобо. Эдэ үдэрнүүдтэ айлшаднай энеэдэтэй, зугаатай опереттэнүүдые харуулжа, сугларгашадые ехэтэ баясуулна. Ниислэл хотымнай ажалшад Эрхүү городой уран бэлигтэнтэй танилсажа, тэдэндэ үшөө ехэ амжалта хүсэнэ.

Хүршэнэрнай мандаа 16 зүжэг бэлэг болгон асараа. Тэдэнэй нэгэн — И. Кальманай «Циркын принцесса» гэжэ гурбан үйлэтэй опереттэ. Энэ зүжэгтэ хабаадаһан РСФСР-эй габьяата артист В. Жибинов, артистка Светлана Анкудинова гэгшэдые зураг дээрэ харанат.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ҺАЯАР ЕРЭХЭНЬ

Станиславский, Немирович-Данченко гэгшэдэй нэрэмжэтэ хүгжэмтэ театрай артистнууд ниислэл хото Улаан-Үдэдэмнай гастрольдо һаяар ерэхэнь. Тэдэнэй дунда Бүхэсоюзна конкурсын лауреат И. Авдошкина, Азербайджанай ССР-эй габьяата артистка И. Джафарова гэгшэд ерэлсэхэ.

Г. КУЛАГИНА,
Буряадай гүрэнэй филармониин таһагай начальник.

„САЙН БАЙНА, МОНГОЛ ОРОН"

Совет-Монгол хани барисаанай һарада зорюулагдаһан үргэн выставкэ Улаан-Үдын М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэ соо нээгдэбэ.

«Манай хани Монгол орон», «Сайн байна, Монгол орон» гэхэ мэтэ гаршагтай ехэ стенднүүд түхеэрэгдэнхэй. Монгол ороной түүхэ тухай хөөрэһэн номууд эндэ олоор харуулагдана.

Е. ЖАРКОВА,
тус библиотекын директорэй орлогшо.

Ээлжээтэ номер

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной «Байгал» журналай 3-дахи номер хэблэлһээ һая гараба.

Монгол арадай хубисхалай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хуудаһануудаар журнал нээгдэнэ. Тэндэ буряад уран зохёолшодой амаршалга, хубисхалай дуунууд толилогдонхой.

Журналые саашань ирахада, хубисхалай түүхэ харуулһан Г. Жамсаранжавай зохёолнууд, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тулалдаанда ами наһаяа гамнангүй хабаадалсаһан сэрэгшэдэй гэгээн дурасхаалда зорюулагдаһан М. Цэдэндоржын «Буурал сарса» гэжэ поэмэ уншагшадай анхарал абаһаар татана.

Монгол ороной мэдээжэ уран зохёолшо Ч. Лодойдамбын «Тунгалаг тамир» гэжэ романай хоёрдохи ном эндэ хэблэгдэбэ. Саашань Д. Пүрэвдоржын поэмэ, Д. Найманжиин «Ажалшан» гэжэ шүлэгүүдые һонирхон уншанабди.

Журналай саашанхи хуудаһануудые Буряадаймнай уран зохёолшодой шүлэг, драма, роман гэхэ мэтэ эзэлнэ. Д. Батожабайн «Галаар эрьеһэн галаб», Ц. Жимбиевэй «Гал могой жэл» гэжэ романууд тэдэнэй дунда горитой һуури эзэлнэ.

«Шэнэ нэрэ» гэһэн гаршаг доро Геннадий Ринчиногой шүлэгүүд бии.

«Байгал» журналай 3-дахи номерой түгэсхэлдэнь үхибүүдтэ зорюулагдаһан Вл. Лубсановай «Доржо юундэ «хоёрые» абааб» гэһэн рассказ, шог ёгто долгин дээрэ Г-Д. Дамбаевай «Шархи гутал» тухай хөөрөө уншанабди.

В. ТОКТОХОЕВА.

ТАНИЛСАГТЫ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһэнһээ хойшо июниин 22-то гушан жэл гүйсэхэнь. Энэ үдэртэ зорюулагдаһан горитой хүдэлмэри М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекэ соо хэгдэжэ байна. Эмхидхэгдээд байһан выставкэ хэдэн хубиһаа бүридэнэ. Гэхэ зуура, Советскэ Союзай Маршалнууд Жуков, Рокоссовский болон бусад маршал, генералнуудай дайшалхы мемуарнууд. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай баатарнууд тухай хөөрэһэн дайшалхы хуудаһанууд олоной анхаралда табигдаад байна.

Ж. МИХАЙЛОВА.
Улаан-Үдэ.

ХУҺАН, ХУҺАН...

Тарбагатай һууринай соёлой байшан соо ородой хуһанда зорюулагдаһан һайндэр тон хүхюунээр үнгэрбэ. Фойен хананууд хуһанай, шэнэһэнэй мүшэрөөр, шара улаан бадма сэсэгүүдээр шэмэглэгдэнхэй байгаа.

Соёлой байшангай уран һайханай нааданда хабаадагшад тэрэ үдэр илангаяа гоёнууд байба. Ород сарафан үмдэһэн, толгойдоо хуһанай мүшэрөөр гүрлөө хэһэн басагад сэбэрхэн хуһан-дангина шэнгеэр үзэгдөө.

Байшангай директор Надежда Волобуевагай ородой хуһанай һайндэрөөр айлшадаа амаршалһанай һүүлээр, найр наадан үргэлжэлөө. «Хуһанай» хатар, дуун сугларгашадта тон һайшаагдаа. Тэдэниие гүйсэдхэһэн В. Семенникова, Н. Даршт, З. Грудинина, хуһан тухай шүлэг уншаһан В. Гаврилова гэгшэд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаһан байна.

З. МАЛХАНОВА,
Улаан-Үдын аймагай культурын таһагай ахалагша инспектор.

УРМА БАЯРТАЙГААР

Улаан-Үдын аэропортдо медсанчастиин хүдэлмэрилэгшэд хүндэтэй зон юм. Тиимэшье байгаагүйдэнь аргагүй бшуу. Тэдэнэр түхэреэн сүүдхэ соо дежурлана, хэдышье сагта хамаагүй, тэдэнһээ туһаламжа абажа болохо. Бэеынгээ элүүрые шалгуулаагүйдөө нэгэшье экипаж рейсдэ гарадаггүй.

Тус предприятида алба хэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ медпунктын хүдэлмэрилэгшэд апрель һарын дүнгөөр нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм. Тиин медсестранууд Л. А. Сокольникова, К. С. Седых, В. Н. Богайчук, фельдшер З. С. Войкусова болон бусад предприятиингаа командованиин зүгһөө мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

«Аэрофлодой отличник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн фельдшер В. И. Астраханцева, «Элүүр энхын отличнигай» тэмдэгтэ хүртэһэн А. Г. Рязанцева гэгшэд ажалай ёһотойл жэшээ харуулдаг. Тиихэдэ 30 гаран жэл соо эндэ хүдэлжэ байһан А. П. Какорина залуу нүхэдтөө ходо туһалдаг.

Коллектив соогоо хүндэтэй, нэрэтэй солотой болоһон Улаан-Үдын аэропортын меднунктын хүдэлмэрилэгшэд һайндэрөө урма баяртайгаар угтахаяа байна.

И. ХРАПУНОВ.

«ФИЛАТЕЛИЯ» МАГАЗИНДА

Улаан-Үдын Октябрьска районой В. Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжада «Филателия» гэжэ тусгаар магазин 5-дахи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Тус магазинда худалдагдадаг бараан юрын бэшэ юм. Ночтово гү, али гербовэ элдэб марканууд, уран һайханай открытканууд, филателиин журналнууд, зурагуудай хайрсаг дээрэ няагдадаг зурагууд, элдэб янзын значогууд магазинда орогшодой анхарал абаһаар татадаг.

Ази болон Латиин Америкын, Европын элдэб гүрэнүүдэй марканууд мүнөө жэл магазинда элбэгээр оронхой. Гүрэн бүриин түүхэ, үргэн культура ба арадуудай баатарлиг ажал тухай, социалис гүрэнүүдэй политическэ экономическа болон культурна туйлалтанууд тухай маркануудые суглуулдаг, шэнжэлдэг хүнүүд (филателистнүүд) мэдэжэ болохо юм. Гэхэ зуура марксизм-ленинизмын агууехэ вождьнор Карл Маркс, Фридрих Энгельс, В. И. Ленин гэгшэдэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай хөөрэһэн марканууд мүн лэ һонирхолтой байна.

Магазинда бии байһан марканууд соо бүхэдэлхэйн соёл культурада мэдээжэ болоһон эрдэмтэд, багшанар, уран зураашад, уран зохёолшод, хүгжэмшэд болон бусадай дүрсэнүүд тон элбэг.

«Филателия» магазинда ябагшадай, тэндэхи зүйлнүүдээр һонирхогшодой тоо жэлһээ жэлдэ олон болоно. Хэрбээ түрүүшын жэлдэ тэдэнэй тоо 1200 байгаа һаа, мүнөө 2,5 мянганда хүрэнхэй.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ХИЛЫН Саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ПАРТИИН СЪЕЗДДЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ГАБШАГАЙ АЖАЛ

БЕРЛИН. (ТАСС). Ажалдаа элитэ ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө СЕПГ-гэй ЦК-гай Хүндэлэлэй тугуудаар съездын урдахануур шагнагдаһан промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай коллективүүд Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин VIII съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ тусгаар ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлнэ.

Дээдэ шагнал тухай мэдээсэлые республикын гол промышленна предприятинуудай нэгэнэй Магдебургска Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын заводой ажалшад омогорхолтойгоор, баяртайгаар угтаһан байна. Булад хайлуулгын үйлэдбэриин электрик Макс Эберт «Нойес Дойчланд» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлээ: «Ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, СЕПГ-гэй VIII съездые угтахаар бидэнэр түсэблэһэн байгаабди. 400 тонно булад нэмэжэ хайлуулха зорилго урдаа табиһан байгаабди. Тиигэээд энэ уялгаяа майн 31-дэ 200 тонноор үлүүлэн дүүргээбди. Социалис мүрысөө бүри үргэдхэжэ, хэрэглэгшэдые буладаар һайса хангахын тулада бүхы юумэ хэхыемнай шагнал маанадые уялгална».

Немец хүдэлмэришэн ангиин вождиин нэрые 20 жэлэй турша соо зүүжэ ябаһан Магдебургска завод 1966 онһоо хойшо ажалай бүтээсые 28,5 процентээр дээшэлүүлээ. Предприятиин экспертнэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Советскэ Союзда продукци үгэхэ түсэб 115 процент дүүргэгдээ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Хүндэлэлэй тугаар «Айнхайт» (Франкфурт-на-Одере округ) хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативай (СХПК) гэшүүдэй ажал тэмдэглэгдэһэн байна. Энэ кооперативай ажалшад, тусхайлбал, һү һааха түсэбөө 5400 тонноор үлүүлэн дүүргээ. Тэрэшэлэн мяха абаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Нэгэдэл ба нягта жагсаалаа харуулна

СЕПГ-гэй VIII съездын хүдэлмэрые дэлхэйн олониитэ ехэ һонирхолтойгоор адаглан харана. КПСС-эй делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй съезд дээрэ хэлэһэн үгын дэлгэрэнгы удхые олон ороной газетэнүүд толилоо, энэ үгыень тайлбарилна. Социалис оронуудай нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые тэмдэглэнэ.

* * *

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй VIII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ нютагай хэблэл урда мэтэ гол анхаралаа хандуулһаар. Энэ үгэ социалис оронуудай нэгэдэлые болон нягта жагсаалые эли тодоор харуулна, VIII съездын хүдэлмэриин гол ушар болоно гээд «Нойес Дойчланд» газетэ сэгнэнэ.

Советскэ Союзтай байгуулагдаһан бата бэхи хани барисаан социалис оронуудай нэгэдэлэй ба дайшалхы нягта жагсаалай эшэ үндэһэниинь болоно. СЕПГ-гэй VIII съездын хүдэлмэри иимэ уряатайгаар үнгэржэ байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэ съезд дээрэ болоһон мартагдашагүй ушар мүн» гээд Националь-цайтунг» түрүү бэшэг соогоо онсолон тэмдэглэнэ.

ВАРШАВА. Социалис оронуудай нэгэдэл болон харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэдэ СЕПГ-гэй VIII съездын ехэ удха шанартай байһые харуулһан томо гаршагуудтайгаар Польшын хэблэл хадаа Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин съезд тухай мэдээсэлнүүд болон тайлбаринуудые толилжол байһаар. Съезд хадаа уласхоорондын оршондо социалис оронуудай хүсэтэ хубинь болоһо ГДР-эй байдалые бэхижүүлээ, Евронодохи аюулгүй байдалай асуудал СЕПГ-гэй гадаадын политикын гол хубинь болоно гээд «Трибуна работнича» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

БОНН. СЕПГ-гэй VIII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ тушаа тусхайтаар хэһэн мэдүүлгэ соогоо ФРГ-гэй правительствын түлөөлэгшэ фон Бехмар иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Баруун Берлиин тушаа хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэхые Советскэ Союзай хүсэжэ байһан тухай энэ үгэ соогоо хэлэһыень федеральна правительство һайшаана.

Манолис Глезос сүлөөлэгдэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Манолис Глезос полициин хиналтаһаа сүлөөлэгдэбэ. Энээн тухай Франс Пресс агентствын афинадахи корреспондент мэдээсэнэ.

1967 ондо Грецидэ хархис урбалтын болон сасуу Глезос концентрационно лагерьта хаагдаһан байгаа. Дүрбэ шахуу жэл соо Лерос арал дээрэхи концлагерьта тэрэ һуугаа, һүүлэй үедэ энэл аралай тосхонуудай нэгэндэ полициин хиналта доро байдаг байгаа.

Грецидэ демократуудые хашалга хэһээлгые буруушаадаг дэлхэйн олониитын хүдэлөөнэй ашаар Глезос сүлөөлэгдэһэн байна.

ФРАНЦИИН ЗҮҮНЭЙ ҮЗЭЛ БАРИМТАЛДАГ ХҮСЭНҮҮДЭЙ НЭГЭДЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

ПАРИЖ. (ТАСС). Социалис партиин һаяхан болоһон нэгэдэлгын съездын дүнгүүдһээ уламжалан, Франциин зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй нэгэдэхэ саашанхи хараа замууд тухай Франциин Коммунис партиин Политбюрогой мэдүүлгые «Юманите» газетэ июниин 18-да толилоо.

«Коммунис ба социалис партинуудай хоорондохи харилсаануудай асуудалнуудта съезд гол анхаралаа хандуулаа» гээд ФКП-гэй Политбюро тэмдэглэнэ.

«Демократиин ба социализмын түлөө, коммунистнуудтай нэгэдэлтэй байхын түлөө съездын олонхи делегадуудай хэлэһэниинь угаа шухала удха шанартай».

«Тиихэтэй хамта съездын резолюци нэгэдэхэ эрмэлзэлые үшөөл тодоор харуулаагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй» гээд мэдүүлгын авторнууд бэшэнэ.

Хит буулта хэхэ баатай болобо

ЛОНДОН. ТАСС-ай корр. В. Никитин иигэжэ дамжуулна: «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин орохо тухай шиидхэбэри энэ жэлэй зун парламентаар гаргуулха гэһэн өөрынгөө һанаашалгануудһаа Хитэй правительство арсаха баатай болоо. Дуугаа шиидхэхы ёһоор үгэлгэ общинануудай палатада намар болохо гээд Хит июниин 17-до мэдүүлээ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор ЕЭС-тэ Англиин орохо тушаа гол асуудалнууд «зургаан» гүрэнэй хэлсээнүүдэй июниин эсэстэ болоходо шиидхэгдэхэ гэжэ Англиин правительство найдана. Тэрэнэй һүүлээр тус асуудалаар правительственна «Сагаан дэбтэр» толилогдохо ёһотой. Юрэнхы дэлгүүртэ орохын түлөө общинануудай палатын дуугаа үгөөд байгаа һаань, 1973 оной эхээр ЕЭС-эй гэшүүн Англиин болохын тулада шухала болохо хуулинуудые парламент ерэхэ жэлэй турша соо абаха байна.

Орон дотор хүсэтэ буруушаалгануудай боложо байһан дээрэһээ «Юрэнхы дэлгүүртэ» орохо тухай асуудалые парламентда түргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ гэһэн һанамжаһаа арсаха гэжэ правительство шиидэһэн байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ажалшадай элүүр энхэдэ — ехэ анхарал» гэһэн түрүү бэшэг. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. «Республикын нэгэ үдэр» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Лекторэй нангин уялга» гэжэ Е. Басаевай статья. «Габьяата врач» гэһэн Э. Елисеевагай зураглал. Манай интервью.

Гурбадахи хуудаһанда: Б. Дугаровай очерк. «Уузалга» гэжэ А. Бальбуровай рассказ. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Студентнэрэй ажал хэрэг» гэһэн гаршаг доро информацинууд. А. Бальбуровай рассказай түгэсхэл.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13.00 — шэнэ һонин Москвагаа дамжуулагдаха. 13.05 — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 13.35 — ан гүрөөл түхай хөвреөн. 14.50 — залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга.

17.00 — «Орлята Чапая» гэжэ уран һайханай фильм Улаан-Үдэһөө дамжуулагдаха.

18.30 — «Табан жэлэй зорилгонууд» Москваһаа дамжуулагдаха. 18.45 — Боксоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Мадридһаа дамжуулагдаха. 20.15 — «Баскервилейн нохой» гэжэ телеспектакль. 23.10 — «Циркын галнууд» гэһэн дамжуулга.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.